

การสิ้นสุดของชีวิต

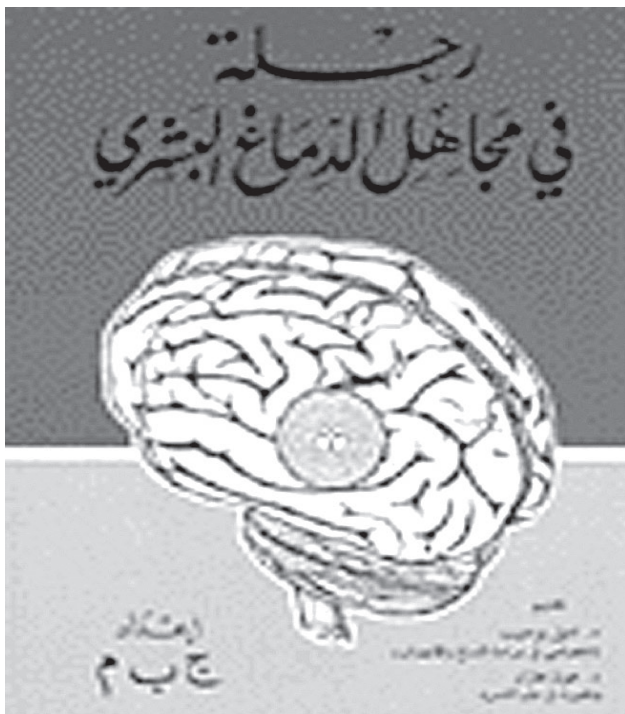
ตอนที่ 3

ควบคุมการมีชีวิตหลักที่เรียกว่าอาการก้านสมองตาย

การตรวจวินิจฉัยว่า ก้านสมองตายมีเงื่อนไขหลายประการที่ชัดเจน หลังจากการจัดสภาพที่อาจก่อให้เกิดความสงสัยออกไป และอยู่ในความ สามารถของแพทย์ ที่จะวินิจฉัยอย่างมั่นใจถึง

อาการของก้านสมองตายได้

อวัยวะใด หรือ อวัยวะที่ทำหน้าที่สำคัญอื่นๆ เช่น หัวใจ และการหายใจ อาจหยุดทำงานชั่วคราวได้ แต่ก็สามารถปฐมพยาบาลและช่วยชีวิตคนไข้ไว้ได้จำนวนหนึ่ง ตราบที่สมองยัง เป็นอยู่ แต่ถ้าหากก้านสมองตาย ก็ไม่มีความหวังใดๆ ในการช่วยชีวิตผู้ป่วย และความจริงก็คือผู้ป่วยสิ้นชีวิตแล้วแม้จะยังคงมีการเคลื่อนไหว หรือมีการทำหน้าที่ของอวัยวะอื่นอยู่ใน ร่างกายก็ตาม ซึ่งอวัยวะเหล่านี้ภายหลังจากก้านสมองตายแล้ว

ก็จะทำให้หยุดนิ่งและสงบโดยสมบูรณ์โดยไม่มีข้อสงสัยใดๆ.

หำ : ความเห็นของนักนิติศาสตร์อิสลามเห็นว่า อาศัย ข้อเสนอของคณะกรรมการแพทย์ว่า : มนุษย์ที่ถึงขั้นก้านสมองตาย ถือว่าชีวิตได้ออกไปจากเขาแล้ว และเหมาะสมที่จะนำข้อ กำหนดความตายบางอย่างมาใช้บังคับกับเขา โดยใช้หลัก การ อนุমান(กียาส) -พร้อมกับมีข้อแตกต่างดังเป็นที่ทราบ- โดย อาศัยหลักนิติศาสตร์ที่กล่าวถึงผู้ป่วยที่อยู่ในอาการอ่อนเปลี้ย ใกล้ตาย ส่วนการนำเอาข้อกำหนดความตายที่เหลืมา ใช้ บังคับกับเขา นักนิติศาสตร์ที่มาร่วมประชุมมีทัศนะว่า ให้ร่น มันออกไปจนกว่าอวัยวะต่างๆที่สำคัญ จะหยุดทำงาน และที่ ประชุมกำชับให้ศึกษารายละเอียดอื่นๆ เพื่อออกข้อกำหนดต่างๆ ว่าอะไรควรออกก่อนหลัง

หก : โดยอาศัยหลักการที่กล่าวมา จึงมีความเห็นตรงกัน ว่า เมื่อก้านสมองตายจริงตามรายงานของคณะแพทย์ที่ถูก แต่งตั้งขึ้นเพื่อการนี้ ก็อนุญาตให้หยุดเครื่องช่วยหายใจเทียม ได้.

<http://www.islamset.com/arabic/abioethics/hayat.html>

เอกสารหมายเลข 3

สมองตายในทัศนะของอิสลาม

หัวข้อ พัตวา : สมองตาย ในทัศนะของอิสลาม
วันพัตวา : 30 มิถุนายน 2001
วันตอบ : 30 มิถุนายน 2001
เรื่องพัตวา : ประเด็นทางการแพทย์
คำถาม : พวกเราต้องการทราบข้อตัดสินทาง

ศาสนาในปัญหาเรื่องสมองตาย จะถือว่าสมองตายเป็นความตายตามบัญญัติศาสนา ที่จะมีข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวกับความตายเกิดขึ้นหรือไม่ ? รวมถึงการเอาอวัยวะไปปลูกถ่าย ให้แก่คนอื่น ? กรณัซ้แจงทัศนะของนักนิติศาสตร์อิสลาม ในเรื่องดังกล่าว และอธิบายถึงทัศนะที่ถูกต้อง, ขออัลเลาะห์ตอบแทนความดีให้แก่ทุกท่าน.

ชื่อผู้ตอบ : อาจารย์ ดร. อับดุลฟัตตาห์ อิดริส

คำตอบ : ด้วยพระนามของอัลเลาะห์ และมวลการสรรเสริญเป็นสิทธิ์แต่อัลเลาะห์

นักนิติศาสตร์อิสลามมีทัศนะว่า ความตายมีเครื่องหมายที่จะสามารถรู้ได้ เช่น หัวใจหยุดเต้น ลมหายใจขาด อวัยวะและกล้ามเนื้อทั้งตัว การเคลื่อนไหวในร่างกายหยุดนิ่ง สีผิวหนึ่งเปลี่ยน แปลงไป ตาเบิกโพลง ไม่กระพริบเมื่อโดนสัมผัส ชมับหมองคล้ำ จมูกตก ริมฝีปากเพยอ หนึ่งบริเวณใบหน้าหย่อนยาน และไม่มีชีพจร... เครื่องหมายเหล่านี้ จะยังไม่เกิดขึ้นกับคนที่สมองตาย เพราะเหตุการณ์ต่างๆ ยืนยัน - ดังที่เราเห็น - ว่าร่างกายของพวกเขายังมีชีวิตคืบคลานอยู่ โดยอวัยวะบางอย่างยังคงทำงานอยู่ เช่นหัวใจและไตทั้งสองข้าง เป็นต้น.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทัศนะที่มีน้ำหนักก็คือคนสมองตายนั้นพวกเขายังไม่ตาย.

อาจารย์ ดร. อับดุลฟัตตาห์ อิดริส อาจารย์นิติศาสตร์เปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัรกล่าวว่า :

นักนิติศาสตร์อิสลาม ได้ให้คำนิยามความตายไว้ว่าคือลักษณะหนึ่งที่ถูกสร้างให้มีขึ้น ตรงข้ามกับการมีชีวิต เมื่อมีลักษณะความตายสิ่งที่จะสูญเสียไปก็คือความรู้สึก ความเจริญเติบโต และการใช้สติปัญญา หรือความตายคือการที่วิญญาณออกไปจากร่างกาย และแก่นแท้ของการที่วิญญาณออกไปนี้ ก็คือวิญญาณออกไปพ้นจากทุกอวัยวะ โดยจะไม่มีอวัยวะใดในร่างกายมีลักษณะของการมีชีวิตอยู่ ดังนั้นความตายจึงสอดคล้องกับความหมายนี้คือ : การเคลื่อนไหวของร่างกายหยุดสนิท อวัยวะหยุดการเจริญเติบโต เน่าเสียและผุพังได้ เพราะวิญญาณออกไปจากร่างแล้ว.

ความตายจึงตรงข้ามกับการมีชีวิต ด้วยเหตุนี้ความเป็นและความตาย จะไม่รวมอยู่ในร่างเดียวกัน และทั้งสองจะไม่ออกไปจากร่างในเวลาเดียวกัน ในเรื่องนี้มีหลักฐานยืนยันมากมายเช่นคำดำรัสของพระองค์อัลเลาะห์ ตาอาลาที่ว่า :

(قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ) ٢٠ الجاثية 26

“จงประกาศเถิด (โอ้ผู้ศรัทธา) อัลลอฮ์จะทรงให้พวกเจ้ามีชีวิตขึ้นมา แล้วหลังจากนั้นพระองค์จะทรงให้พวกเจ้าตายไป” อัลยาซีเยห์ 26

และพระองค์ ตรัสว่า :

(كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) البقرة 28

“แล้วพวกเจ้าจะทรยศต่ออัลลอฮ์ ได้อย่างไร ? ทั้งที่พวกเจ้าเคยเป็นสิ่งที่ไร้ชีวิต แล้วพระองค์ได้ให้พวกเจ้ามีชีวิตขึ้นมา แล้วให้พวกเจ้าตายไป แล้วพระองค์จะทรงชุบชีวิตของพวกเจ้าขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ” อัลบะกอเราะห์ 28

เมื่อความตายคือ การที่วิญญาณออกไปจากร่าง และการออกไปนี้ไม่อาจแลเห็นได้ เพราะวิญญาณเป็นสิ่งที่ไม่อาจสัมผัสได้ ด้วยประสาทสัมผัสที่มี แต่การที่วิญญาณออกไปจากร่างมีเครื่องหมายที่นักวิชาการนิติศาสตร์อิสลาม ใช้เป็นหลักฐานยืนยันการตายของบุคคล ที่มีเครื่องหมายเหล่านี้ เช่น หัวใจหยุดทำงาน ลมหายใจขาด อวัยวะและกล้ามเนื้อทั้งตัว การเคลื่อนไหวในร่างกายหยุดนิ่ง สีผิวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ตาเบิกโพลง ไม่กระพริบเมื่อโดนสัมผัส ชมับหมองคล้ำ จมูกตก ริมฝีปากเพยอ หนึ่งบริเวณใบหน้าหย่อนยาน และไม่มีชีพจร

ตาเหลือกไม่เห็นตาสำหรับผู้ป่วยใหญ่ เท่าทั้งสองข้างตก ไม่ตั้งตรง ลูกอ้นทะทอดขึ้นข้างบนสำหรับเพศชาย ผิวหนังห้อย และตัวเย็น

เครื่องหมายเหล่านี้ ยังไม่อาจใช้เป็นเครื่องหมายของความตายได้อย่างมั่นใจ สำหรับนักนิติศาสตร์อิสลาม บางทีอาจมีเครื่องหมายเหล่านี้เกิดขึ้น แต่ก็ยังไม่อาจตัดสินได้ว่าผู้ที่มีเครื่องหมายเหล่านี้อยู่เสียชีวิต เพราะอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ในการตรวจเป็นต้น ด้วยเหตุนี้ฮัหม่านะวะวีย์ (นักนิติศาสตร์อิสลามวิเคราะห์ ในสังกัดสำนักชาฟีอี) จึงได้กล่าวว่า : “ถ้าหากสงสัยการตาย เช่นคนนั้นไม่มีโรค และเป็นไปได้ว่าเขาหมดสติไป หรือพบเครื่องหมายว่ามีอาการตกใจเป็นต้น ก็ให้รอคอยไปจนกว่าจะแน่ใจว่าตายจริง ด้วยการเปลี่ยนแปลงของกลิ่นหรืออย่างอื่น.

ส่วนเครื่องหมาย ที่แพทย์ใช้เป็นหลักฐานยืนยันว่าตายจริง ก็ไม่ได้แตกต่างมากมายนักกับที่นักนิติศาสตร์อิสลามใช้เป็นเครื่องหมาย สำหรับเครื่องหมายความตายของพวกแพทย์ ก็คือหัวใจหยุดเต้น ระบบการหายใจ และระบบการหมุนเวียนโลหิตหยุดทำงาน ที่ไม่มีทางกลับมาทำงานได้อีก ดังกล่าวนี้นี้ รวมกับเครื่องหมายทั่วไป เช่น กล้ามเนื้อทั้งตัว ร่างกายไม่ตอบสนองการกระตุ้นใดๆ แก้วตาไม่เคลื่อนไหว ร่างกายเย็น แม้จะอยู่ในสถานที่ที่มีอุณหภูมิร้อนก็ตาม.

การชันสูตรศพ จะกระทำภายหลังจากหัวใจหยุดเต้น ระบบการหายใจ และระบบการหมุนเวียนโลหิตหยุดทำงาน อย่างไม่อาจกลับคืนได้อีก ถึงแม้กฎหมายต่างๆ จะระบุว่า การชันสูตรศพเพื่อลงความเห็นว่าเสียชีวิตนั้น จะต้องให้เวลาผ่านไปก่อนหลายๆ ชั่วโมง เพื่อออกใบอนุญาตให้นำศพไปฝังได้.

ผู้ป่วยที่หมดความรู้สึกทางสมอง และใช้เครื่องช่วยชีวิตอยู่นั้น การหมุนเวียนโลหิตจะยังคงดำเนินต่อไปได้ โดยอาศัยเครื่องช่วยชีวิตดังกล่าว และหัวใจจะยังคงสูบฉีดโลหิตอยู่ ปอดยังคงทำหน้าที่หายใจ และอวัยวะต่างๆ ในร่างกายยังคงทำงานอยู่ ยังมีการขัดแย้งกันในการจำแนกผู้ป่วย เพื่อให้สอดคล้องกับอาการของพวกเขานี้ โดยขัดแย้งกันว่าพวกเขาเป็นคนที่ตายแล้วจริงๆ ก็จะถูกจัดอยู่ในจำพวกของคนตาย และพวกเขาก็จะเป็นเหมือนกับคนที่หัวใจหยุดเต้น ระบบการหายใจ และระบบการหมุนเวียนโลหิตหยุดทำงาน หรือพวกเขาถูกจำแนกว่ายังมีชีวิตอยู่ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะเป็นผู้ป่วยที่อาจรักษาให้หายได้ จากอาการหมดความรู้สึก ?

แพทย์กลุ่มหนึ่งเห็นว่า คนที่ก้านสมองตายทั้งหมดแล้ว นั้นถือว่าเป็นคนตาย แต่ควรที่จะหาความมั่นใจจากอาการ

สมองตาย ทั้งนี้ด้วยการติดตามขั้นตอนต่างๆ ของการตรวจวินิจฉัยว่าสมองตาย

หนึ่ง : ผู้ป่วยสลบไม่รู้ตัวโดยสมบูรณ์ โดยไม่อาจหายจากอาการไม่รู้สึกรู้ชาได้พร้อมทั้งต้องระบุถ้าหากพบว่ามีการป่วยหรือก้านสมองได้รับบาดเจ็บ หรือสมองทั้งหมดได้รับบาดเจ็บ ไม่อาจรักษาได้ หรือบรรเทาได้

สอง : สาเหตุของสมองตาย ถ้าหากเกิดจากอุบัติเหตุ หรือเลือดตกใน ในสมอง หรือสมองบวม หรืออักเสบเป็นต้น

สาม : ไม่สามารถหายใจได้เอง และต้องอาศัยการช่วยหายใจ

สี่ : สาเหตุการสลบ (หมดสติ) ไม่ได้เกิดจากการดื่มสิ่งมึนเมา หรือเสพยาเสพติด หรือดื่มยาพิษ หรือจากอาการไตวาย หรือตับวาย หรือเกิดจากการทำงานของต่อมต่างๆ รวนเร

ห้า : ไม่มีอาการตอบสนองจากก้านสมอง ดังกล่าวนี้นี้ ยังรวมถึงการวัดคลื่นสมองที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าไม่มีคลื่นใดๆ และมั่นใจว่าไม่มีการหมุนเวียนโลหิตที่สมอง ด้วยการถ่ายภาพเอกซเรย์เส้นเลือดสมอง

อย่างไรก็ตามได้มีการจัดการประชุมขึ้นถึงสองครั้ง โดยองค์กรอิสลาม วิทยาการทางการแพทย์ที่ประเทศคูเวต ครั้งแรกปี 1985 เรื่อง “ชีวิตมนุษย์การเริ่มต้นและสิ้นสุด” ครั้งที่สองปี 1996 เรื่อง “นิยามทางการแพทย์สำหรับความตาย” ทั้งสองครั้งถือว่า คนตายเมื่อหน้าที่ของสมองทั้งหมดหยุดทำงาน โดยสิ้นเชิง ซึ่งรวมถึงก้านสมอง เป็นสิ่งที่สภานิติศาสตร์อิสลามจัดขึ้น ณ เมืองอัมมาน ประเทศจอร์แดน 1986 ได้ยืนยัน

นอกจากนี้แพทย์อีกกลุ่มหนึ่งมีทัศนะว่า ไม่ถือว่าก้านสมองตายเป็นหลักฐานของการตายของผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกทางสมอง เพราะแพทย์กลุ่มนี้เห็นว่าคนที่สมองตายนั้น ตามความเป็นจริงคือผู้ป่วยที่ยังมีชีวิตอยู่ที่ป่วยเป็นโรคหมดความรู้สึกอย่างลึกหรือได้รับอุบัติเหตุ และพวกเขายังไม่ใช่เป็นคนตาย หลักฐานในเรื่องนี้คือ การที่อวัยวะต่างๆ ในร่างกายของพวกเขายังไม่ได้หยุดทำงาน เพราะหัวใจ ตับ และไตทั้งสองยังทำงานอยู่ อวัยวะส่วนที่ย่อยอาหารยังคงทำหน้าที่บดย่อย และดูดซึม และต่อมต่างๆ ของร่างกายที่ทำหน้าที่คายกาก รวมถึงต่อมเหงะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมอง การขับถ่ายฮอร์โมนการเจริญเติบโต ในร่างกายของผู้ป่วยเหล่านี้ก็ยังคงทำหน้าที่อยู่ เช่นเดียวกับทารกในครรภ์ของสตรี ที่ป่วยหมดความรู้สึกทางสมอง ก็ยังคงเจริญเติบโตไปตามปกติ จนถึงกำหนดคลอด ร่างกายของผู้ป่วยเหล่านี้ ยังคงเก็บรักษาความร้อนไว้ได้ตามธรรมชาติ เช่น

เดียวกับคนที่ไม่ได้ป่วย บางครั้งอุณหภูมิความร้อนของร่างกาย อาจสูงขึ้นเช่นเดียวกับผู้ป่วยโรคอื่น เมื่อมีแบคทีเรีย หรือเชื้อไวรัสเข้าไป เป็นต้น ดังกล่าวนี้อยู่รวมถึง ความสำเร็จในการ ผ่าตัดย้ายอวัยวะบางอย่าง เช่น ตับ หัวใจ ปอด ไต และ ตับอ่อน เป็นต้น จะยังไม่เป็นความจริง ยกเว้นจะต้องเอาจาก คนที่ยังมีชีวิตอยู่ที่อยู่ด้วยทั้งหมดในร่างกายยังทำงานอยู่ เช่น คนป่วยที่หมดความรู้สึกทางสมอง และอวัยวะเหล่านี้จะนำมา ใช้ประโยชน์ไม่ได้ ถ้าหากเอามาจากคนที่ตายแล้วจริงๆ ด้วย การที่หัวใจหยุดเต้น ระบบการหายใจ และการหมุนเวียน โลหิตหยุดทำงาน

ด้วยเหตุดังกล่าว เมื่อชิ้นส่วนของคนป่วยเหล่านี้ยังมี สภาพที่ดีอยู่ ที่จะนำไปปลูกถ่ายให้แก่ผู้อื่น ก็จะไม่สามารถ กล่าวได้ว่าอวัยวะของผู้ที่ถูกผ่าตัดเอาอวัยวะออกไปนั้นเป็นคน ตาย แต่เขายังเป็นคนที่ยังมีชีวิตอยู่ ถึงแม้ว่าการไม่รู้สึกรู้สีกตัวของ พวกเขาจะยาวนานก็ตาม ดังนั้นจึงสมควรต้องให้การบำบัด รักษาพวกเขา ให้หายจากอาการดังกล่าว แทนการจัดการให้ สิ้นสุดไป โดยอ้างว่าไม่สามารถรักษาให้หายได้.

บัดนี้ มีการศึกษาค้นคว้า จนประสบผลสำเร็จในประเทศ ตะวันตก ที่จะให้การรักษาคณะเหล่านั้น ไม่ว่าจะด้วยการใส่ เครื่องหายใจเทียม หรือการรักษาทางยา และเป็นสิ่งที่สมาคม อเมริกันสำหรับอาการเยียวอาอาการฉุกเฉิน และคณะ แพทย์ ได้ประกาศผลการค้นคว้าวิจัยแล้วว่าที่เมืองบอสตัน และความจริง ได้มีบทวิจัยทางการแพทย์ที่ได้ทำกับผู้ป่วยจำนวนมาก ที่ได้ ตรวจอาการของพวกเขาแล้วว่า มีอาการเหมือนคนที่กำเริบ สมองตาย ยืนยันว่ามีจำนวนมิใช่น้อยที่กลับมามีชีวิตเป็นปกติได้ และโดยที่พวกเขา สามารถกลับมาใช้ชีวิตเป็นปกติได้นี้เอง หลัก การต่างๆ สำหรับตรวจอาการสมองตายจึงสอดคล้องกันว่า ไม่ อนุญาตให้นำเอาการตีความของมันไปใช้กับเด็กๆ เพราะ ร่างกายของเด็กนั้น หน้าที่ของสมองยังสามารถกลับคืนมาได้ อีก แม้จะไม่รู้สึกตัวเป็นเวลานานก็ตาม ดังกล่าวนี้นี้เป็นหลักฐานชี้ว่า การตีความเรื่องสมองตายว่าเป็นเครื่องหมายของความตาย จึงเป็นการตีความที่ใช้ไม่ได้

ดังนั้นเมื่อความตาย ตามความหมายของนักนิติศาสตร์ อิสลามหมายถึง การที่วิญญาณออกจากร่าง และมี เครื่องหมายต่าง ๆ บ่งชี้ถึงการที่วิญญาณออกไปจากร่าง ตาม ที่นักนิติศาสตร์อิสลามได้กล่าวไว้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็ตรงกับ ที่ทางการแพทย์ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกัน เช่น หัวใจหยุดทำงาน ระบบการหายใจ และการหมุนเวียนของโลหิตหยุดทำงาน อย่าง

ที่ไม่อาจกลับคืนมาได้ อีก ความจริงเครื่องหมายที่บ่งชี้ว่า วิญญาณออก ไปจากร่างนี้ จะไม่มีในผู้ป่วยที่อาการไม่รู้สึกรู้สีกตัว ทางสมองซึ่งพวกเขาถูกเรียกโดยอนุโลมว่า “ผู้เสียชีวิตแบบ นิทรา” เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้ :

หนึ่ง : ผู้ป่วยเหล่านั้นอวัยวะในร่างกายยังไม่หยุดทำงาน อย่างที่จะไม่กลับคืนมาได้ อีก แต่อวัยวะเหล่านั้น ยังคงทำงาน อยู่ด้วยความสามารถเดียวกับก่อนที่จะไม่รู้สึกรู้สีกตัว และการที่ อุปกรณ์ทางการแพทย์ได้ช่วยอวัยวะต่างๆ ของร่างกายให้ ทำงานได้ไม่ได้เป็นเหตุผลที่จะตัดสินว่า พวกเขาเหล่านั้นตาย เพราะอุปกรณ์ทางการแพทย์ไม่ได้ทำให้ชีวิตกลับคืนสู่ร่างกาย ของคนตาย ด้วยเหตุนี้จึงยังไม่สามารถตัดสินได้ว่า อวัยวะใน ร่างกายของผู้ป่วยเหล่านั้น หยุดทำงานอย่างที่ไม่อาจกลับคืนมา ได้ อีกด้วยเหตุนี้จึงยังไม่สามารถตัดสินได้ว่าพวกเขาเสียชีวิตแล้ว

สอง : ผู้ป่วยที่หมดความรู้สึกทางสมองยังไม่หมดหวังที่ จะหายป่วย และกลับไปมีชีวิตตามปกติ และเมื่อเรายังไม่อาจ จัดพวกของพวกเขาไว้ในจำพวกคนตายได้ เรายังก็จัดให้พวกเขายู่ในจำพวกของคนที่ยังมีชีวิต จากการศึกษาผู้ป่วยไม่ได้ จนถึงขั้นที่เราจะละเมิดพวกเขา และสังหารพวกเขาด้วยความเมตตาต่อพวกเขา หรือเมตตาต่อครอบครัวของพวกเขา เมื่อเรามองในแง่ดีต่อบุคคล ที่รับลดอุปกรณ์ทางการแพทย์ ออกจากผู้ป่วย เพื่อรีบทำให้ชีวิตจบสิ้นลง และนั่นก็คือผลลัพธ์ ของการก้าวกระโดดครั้งใหญ่ ทางด้านการวิจัยทางการแพทย์ สมัยใหม่ ที่ยังคงมีการค้นพบสิ่งใหม่ๆ อยู่ทุกวันทั้งในด้านการ ตรวจ และการบำบัดรักษา และได้กล่าวมาแล้วถึงสภาพต่างๆ ของผู้ป่วยเหล่านี้ ที่ได้รับการบำบัดรักษาจากอาการหมดความรู้สึกทางสมอง

สาม : เซลล์ต่างๆ ในร่างกายของผู้ป่วยเหล่านั้นยังคงมีชีวิต เกิดขึ้นใหม่ และเจริญเติบโต ทั้งนี้เพราะฮอร์โมนการเจริญเติบโต ยังคงทำงานอยู่ และความร้อนของร่างกาย ยังคงอยู่ในเกณฑ์ ความร้อนของผู้ที่ไม่ได้ป่วย ด้วยอาการหมดความรู้สึกทางสมอง ดังกล่าวนี้นี้ย่อมเป็นหลักฐานได้ว่าพวกเขายังคงมีชีวิตอยู่อย่าง มั่นใจ

สี่ : เมื่อความตายเป็นลักษณะที่มีอยู่ที่ถูกสร้างตรงกัน ข้ามกับการมีชีวิต ความตายและการมีชีวิตจะไม่รวมกันอยู่ใน เวลาเดียวกัน เพราะผู้ป่วยด้วยอาการหมดความรู้สึกทางสมอง บางที่อาจถูกบอกว่าตายแล้ว หรือยังมีชีวิตอยู่ และการที่จะ บอกว่าพวกเขาตาย มันขัดแย้งกันกับสภาพการมีชีวิตที่ยังคง อยู่ในร่างกายของพวกเขา ตามที่ข้าพเจ้าได้อธิบายมาแล้ว และ

จะยังไม่ยินยอมให้ตัดสินว่าคนใดตาย โดยที่ร่างกายของเขายังมีชีวิต ยังรับประทานอาหารและยา และมีร่องรอยที่แสดงว่ารับการเจริญเติบโตเป็นต้น และอวัยวะของมนุษย์จะไม่ตอบสนองสื่อต่างๆ ของการมีชีวิต นอกจากอวัยวะเหล่านั้นยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้นการมีชีวิตของร่างกายจึงเป็นสิ่งที่จะนำมาพิจารณา ไม่ใช่การมีชีวิตของความรู้สึก เพราะประสบการณ์หลังนี้เป็นเหตุผลของการบังคับ ตามหลักการศาสนาแต่การที่มันขาดหายไป ด้วยอาการหมดความรู้สึกทางสมอง ไม่ได้หมายความว่าเจ้าของมันตาย ถ้าหากร่างกายยังมีการของการมีชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้เป็นสิ่งแน่นอนที่จะบอกว่า ผู้ป่วยรายนี้ยังมีชีวิตอยู่โดยวิญญาณของเขา ยังไม่ไปออกจากร่าง เพราะมีหลักฐานบ่งชี้ว่าวิญญาณยังอยู่ในร่างนั้น

หำ : มีข้อเท็จจริงยืนยันได้ว่าการเจริญเติบโต ถือเป็นสิ่งที่แสดงออกอย่างหนึ่งของการมีชีวิต ร่างกายของผู้ป่วยจากอาการหมดความรู้สึกทางสมองยังคงเจริญเติบโต เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่ได้ป่วยด้วยอาการดังกล่าว เพราะมีการบันทึกจากหลายกรณี ของอาการหมดความรู้ สึกซึ่งถูกตรวจพบว่าก้านสมองตาย และสตรีที่เป็นผู้ป่วยนั้นตั้งครรภ์ ได้มีการติดตามทารกในครรภ์เป็นเวลากว่าห้าเดือน ที่ทารกยังคงเจริญเติบโตเป็นปกติ จนคลอดออกมาด้วยการผ่าตัด การเจริญเติบโตของทารกจะเกิดขึ้นไม่ได้ ในร่างกายของคนตายแล้ว เพราะไม่มีปัจจัยของการมีชีวิตอยู่ในร่างของคนตาย นี่เป็นหลักฐานเด็ดขาดที่ชี้ว่าคนป่วยเหล่านั้นยังมีชีวิตอยู่

ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างเป็นที่น่า

พอใจเต็มที่ว่า ผู้ป่วยด้วยอาการหมดความรู้สึกทางสมอง หรือผู้ที่ถูกตรวจพบอาการว่าก้านสมองตายนั่น เป็นคนที่มีชีวิตอย่างแท้จริงตราบเท่าที่ ยังปรากฏสิ่งที่แสดงว่ามีชีวิตปรากฏออกมาตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว และด้วยเหตุนี้การถอดอุปกรณ์ทางการแพทย์ออกจากผู้ป่วย ในกรณีนี้ก่อนที่จะหมดหวังจากการหายป่วย จึงถือว่าเป็นการฆ่าโดยเจตนาอย่างหนึ่งเป็นปรีกษณ์ ตามทัศนะของนักนิติศาสตร์อิสลามส่วนใหญ่ เพราะอุปกรณ์ทางการแพทย์เหล่านั้นถือว่าเป็นสื่อของการบำบัดรักษาผู้ป่วย และการที่แพทย์กีดกันไม่ให้ผู้ป่วยได้รับสื่อของการพยาบาล จึงถือว่าเป็นผู้ก่ออาชญากรรมสังหารผู้ป่วยโดยเจตนา เป็นปรีกษณ์ เพราะการถอดอุปกรณ์เหล่านั้น ออกจากผู้ป่วยด้วยอาการหมดความรู้สึกทางสมองนั้น เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้ป่วยอยู่ในอาการอย่างนี้ เสียชีวิตเป็นส่วนใหญ่ อัลเลาะห์ทรงรู้ยิ่ง.

<http://www.islam-online.net/fatwa/arabic>

ติดตามประเด็นของชีวิตการเริ่มต้น/การสิ้นสุดในฉบับต่อไป

***** ❦ * ❦ *****

เพราะไม่ผิดสัญญา

อาลี กองเปิง

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ ، حَمْدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ ، وَمَنْ تَبَعَ سُنَّتَهُ وَاهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ .

أَمَّا بَعْدُ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ : اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ، فَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ التَّنْزِيلِ : أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، وَالْعَصْرِ ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا ، وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ، وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ، وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ . صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ .

ท่านพี่น้องร่วมศรัทธาที่รัก

ในยุคการปกครองของท่านคอลีฟะฮ์อุมัร บินคอฏฏอบ (รอฎิ) ได้มีชายหนุ่มสองคนลากชายคนหนึ่งซึ่งเป็นชาวอาหรับบะดาวิย (อาหรับที่อาศัยตามชนบทที่ห่างไกลจากตัวเมือง) มาหยุดอยู่ต่อหน้าท่านคอลีฟะฮ์ ท่านคอลีฟะฮ์จึงเอ่ยถามว่าพวกเจ้ามีอะไรกันหรือ? ชายหนุ่มสองคนกล่าวตอบท่านอุมัรว่า

يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ هَذَا قَتَلَ أَبَانَا

ความว่า “โอผู้นำแห่งบรรดามุอ์มิน ชายผู้นี้ได้ฆาบิตาของพวกเรา”

ท่านคอลีฟะฮ์ อุมัร ก็หันไปถามชายบะดาวิยว่า ท่านสังหารบิดาของพวกเราจริงหรือ ? ชายบะดาวิยก็ตอบว่า “ครับ” ฉันได้ฆาบิตาของพวกเราจริง ท่านคอลีฟะฮ์อุมัร ถามต่อไปว่า ท่านฆาบิตาของพวกเราด้วยวิธีใด ? ชายบะดาวิยจึงเล่าเหตุการณ์ให้ท่านคอลีฟะฮ์อุมัร ฟังว่า บิดาของชายสองคนนี้ได้นำอุฐูของเขาเข้ามาเลี้ยงในไร่ของฉันและฉันก็ไล่เขาแต่เขาไม่ยอมเชื่อฟัง ฉันจึงหยิบก้อนหินขว้างไปโดนศีรษะของเขาเป็นเหตุให้เขาได้ตายไป ท่านคอลีฟะฮ์อุมัร กล่าวขึ้นว่า เป็นการยอมรับโดยมิต้องไต่สวนเลยการกิดชอช (ให้ตายตามกันไป) ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้สุกข์ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) เทียงธรรมไม่ปรารถนาการโต้ตอบเพื่อหาทางออกเลยในขณะเดียวกันท่านคอลีฟะฮ์อุมัร ก็ไม่ได้ถามความเป็นอยู่ของชายบะดาวิยว่าเป็นอย่างไร มีครอบครัวไหม มาจากเผ่าหรือตระกูลใด ฐานะของครอบครัวเป็นอย่างไรบ้างไม่ว่าชนชั้นใด ยากดีมีจนจะอยู่ในสังคมชั้นสูงหรือสูงศักดิ์ในวงศ์ตระกูลมันไม่ให้ความสำคัญแก่ท่านอุมัรเลย เพราะสุกข์ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) ต้องดำเนินตามการตัดสินของพระองค์ ถึงแม้ว่าลูกของท่าน

ได้ฆ่าคน ท่านอุมร์ก็ต้องตัดสินด้วยการกิซอซ เช่นเดียวกัน ชายบะดะวีย์ กล่าวว่า โอ้ท่านอะมีร์ลมุมนิน ฉันขอต่อท่านสักอย่างหนึ่งได้ไหม ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ (ช.บ.) ผู้สร้างฟ้าและพื้นดินขอให้ท่านให้โอกาสฉันกลับบ้านเพื่อกลับไปหาภรรยาและลูกๆ ของฉันเพื่อฉันจะได้เฝ้าพวกเขาและบอกความจริงแก่พวกเขาว่าพรุ่งนี้ฉันต้องถูกประหารตามการตัดสินของท่านและฉันก็จะกลับมาขอสาบานต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) ว่าไม่มีใครอุปการะดูแลพวกเขาเลยเว้นแต่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ต่อมาก็ฉันนี้แหละที่ต้องดูแลและอุปการะพวกเขา ท่านอุมร์กล่าวว่า ใครเล่าจะค้ำประกันว่าท่านจะกลับมา ขณะนั้นเหล่าซอฮาบะฮ์ต่างนั่งเงียบเพราะพวกเขาไม่รู้ว่ชายบะดะวีย์ผู้นี้คือใคร บ้านอยู่ที่ไหน เผ่าอะไร มันมิใช่การค้ำประกันเพียงสิบดินาร ที่ดิน หรืออูฐ แต่มันคือการค้ำประกันด้วยชีวิตแล้วจะมีใครเล่ากล้าขัดขืนท่านอุมร์ในการดำเนินตามสุกข์ของศาสนา และใครเล่าจะขอความอนุเคราะห์โทษให้แก่เขา เขาทั้งหลายจึงนิ่งและเงียบสงบ ท่านอุมร์ เกิดความรู้สึกงุนงงและเกิดความสับสนระหว่างนำชายบะดะวีย์ไปลงโทษโดยการประหารและปล่อยให้ภรรยาและลูกๆ ของเขา รอคอยอาหารและอดตายไปในที่สุด หรือจะให้โอกาสเขาไปอำลาครอบครัวโดยไม่มีใครค้ำประกันให้เลย ฉะนั้นเลือดของคนถูกฆ่าก็จะกลายเป็นเลือดที่ไร้ค่า ท่านอุมร์ นั่งก้มหน้าอยู่สักครู่หนึ่งท่านจึงหันหน้าไปหาลูกชายทั้งสองของผู้ถูกฆ่าและเอ่ยถามว่าท่านทั้งสองจะยกยให้เขาได้ไหม? ทั้งสองตอบโดยไม่รีรอ ว่าพวกเรายกยให้เขาไม่ได้หรอก

مَنْ قَتَلَ أَبَا لَا بُدَّ أَنْ يُقْتَلَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

ความว่า “ใครที่ฆ่าพ่อของพวกเขาจะต้องถูกฆ่าเช่นเดียวกันโอ้ท่านอะมีร์ลมุมนิน”

ขณะนั้นท่านอะบูซุรริณ อัลฮิฟารีย์ (รอฎิ) ซึ่งเป็นผู้อาวุโสและเป็นที่ยอมรับและถูกนับว่าเป็นผู้มีสัจจะของเหล่าซอฮาบะฮ์ทั่วไปได้ยืนขึ้นพร้อมกล่าวว่า

يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَنَا أَكْفَلُهُ

ความว่า “โอ้ท่านอะมีร์ลมุมนินฉันขอค้ำประกันและรับรองเขาเอง”

ท่านอุมร์ กล่าวว่า ท่านผู้อาวุโสเขาฆ่าคนตาย อะบูซุรริณ ตอบว่า ใช่ ถึงเขาฆ่าคน ท่านอุมร์ กล่าวว่า ท่านรู้จักกับเขาดีกระนั้นหรือ? ท่านอะบูซุรริณ ตอบว่า ฉันไม่รู้จักเขาหรอก

ท่านอุมร์ กล่าวว่า แล้วท่านจะค้ำประกันได้อย่างไรเล่า อะบูซุรริณ ตอบว่า ฉันเห็นคุณสมบัติความเป็นมุมนินของเขาฉันมั่นใจว่าเขาจะไม่โกหก อินชาอัลลอฮ์

ท่านอุมร์กล่าวว่า โอ้ท่านอะบูซุรริณ ท่านคิดหรือว่าเราจะปล่อยท่านและละเลยท่านไป หากเขาโกหกหลังจากสามวันไปแล้วอะบูซุรริณ กล่าวว่า

اللَّهُ الْمُسْتَعَانُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

ความว่า “อัลลอฮ์ (ช.บ.) คือผู้ถูกขอความช่วยเหลือโอ้ท่านอะมีร์ลมุมนิน”

ท่านอุมร์จึงได้ทำสัญญากับชายบะดะวีย์โดยให้โอกาสเพียงสามวันเพื่อกลับไปอำลาครอบครัวคือภรรยาและลูกๆ ชายบะดะวีย์จึงได้เดินทางกลับภูมิลำเนาของตัวเอง เมื่อกำหนดเวลานัดหมายมาถึงท่านอุมร์ และประชาชนต่างมารวมตัวรอคอยจนเข้าสู่เวลาอัสนี เสียงเรียกร้องสู่การละหมาดดังขึ้นหลังจากละหมาดแล้วก็ยังไม่พบวีแววของชายบะดะวีย์เลย ท่านอะบูซุรริณ นั่งในสภาพที่นิ่งเงียบอยู่ข้างหน้าท่านอุมร์ และท่านอุมร์ กล่าวว่าชายบะดะวีย์อยู่ไหนเล่า โอ้ท่านอะบูซุรริณ คำตอบคือ

لَا أَذْرِي يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

ความว่า “ฉันยังไม่ทราบเลยโอ้ท่านอะมีร์ลมุมนิน”

ท่านอะบูซุรริณ เงยหน้าสู่ท้องฟ้าสายตาดูมองดวงอาทิตย์มันเลื่อนต่ำลงทุกที่รู้สึกกับว่าทำไมดวงอาทิตย์วันนี้โคจรไวกว่าปกติบรรดาซอฮาบะฮ์ทุกคนต่างนั่งเงียบและทุกคนต่างอยู่ในสภาวะที่เงียบสงัด ทุกคนไม่ทราบว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป สุกข์ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) มีอาจลือเล่นได้เลย และอะไรจะเกิดขึ้นแก่ท่านอะบูซุรริณ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกัน ขณะนั้นเองก่อนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า

เพียงไม่กี่นาทีชายบะดะวียก็ปรากฏตัวขึ้น ท่านคอลีฟะฮ์อุมร์ บินคอกฏ็อบ เปล่งเสียงว่า **อัลลอฮ์อัคร** และในสถานที่นั้นก้องกังวานไปด้วยคำว่า อัลลอฮ์อัคร จากผู้คนที่มาร่วมชุมนุม ท่านคอลีฟะฮ์ก็กล่าวแก่ชายบะดะวียว่า หากเจ้าหลบอยู่ที่ชนบทของเจ้า พวกเราก็มีอาจพบเจ้าได้เพราะไม่รู้เจ้าพักอาศัยอยู่ไหนที่ใด ชายบะดะวียก็กล่าวแก่ท่านคอลีฟะฮ์ว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) ไม่เกิดความกังวลจากท่านเลย แต่ฉันอัลลอฮ์ (ช.บ.) ผู้ทรงรู้ทั้งที่ลับและเปิดเผย ฉันอยู่นี่แล้ว ฉันทิ้งลูกๆ ของฉันไว้เหมือนลูกนกน้อยอยู่ในรังไม่มีน้ำและอาหารแต่ฉันมาเพื่อถูกประหารในวันนี้ เพราะฉันกลัวว่าคำมั่นสัญญาจะสูญหายไปเพราะมนุษย์เป็นเหตุ ท่านคอลีฟะฮ์อุมร์ กล่าวถามท่านอะบูซุรริณ ว่าอะไรคือแรงจูงใจที่ทำให้ท่านค้าประกันชายผู้นี้ ท่านอะบูซุรริณ จึงกล่าวตอบว่า เพราะฉันกลัวในเรื่องความดีจะจางหายไปจากผู้คนนั่นเอง

ท่านคอลีฟะฮ์อุมร์ได้ยืนขึ้นแล้วเอ่ยถามชายหนุ่มทั้งสองซึ่งเป็นลูกของผู้ตายว่า เจ้าทั้งสองมีความเห็นอย่างไรบ้าง ทั้งสองยืนขึ้นด้วยน้ำตานองหน้าพร้อมกล่าวว่า

عَفْوًا عَنْهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لِيَصِدَّ قَهْ.... وَنَخْشَى أَنْ يُقَالَ لَقَدْ ذَهَبَ الْعَفْوُ مِنَ النَّاسِ

ความว่า “พวกเราอภัยให้เขาโอ้ท่านอะมีร์มุฮ์มินีน เนื่องจากเขามีความสัจจะ รักษาสัญญาและพวกเราเกรงว่าคำว่าอภัยมันจางหายไปจากมนุษย์”

อัลลอฮ์อัคร เป็นเสียงที่ดังมาจากท่านคอลีฟะฮ์อุมร์ และน้ำตาของท่านไหลรินอาบแก้มเคราของท่านชุ่มไปด้วยน้ำตา ท่านเอ่ยว่า

جَزَاكَمُ اللَّهُ خَيْرًا أَيُّهَا الشَّابَّانِ عَلَى عَفْوِكُمَا

ความว่า “ขอเอากองคัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงตอบแทนความดีแก่เจ้าทั้งสอง”

جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا يَا أَبَاذَرٍّ يَوْمَ فَرَجْتَ عَنْ هَذَا الرَّجُلِ كُرْبَتَهُ

ความว่า “โอ้ท่านอะบูซุรริณ ขออัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงตอบแทนท่านในวันที่ท่านได้ปลดปล่อยความระทมทุกข์แก่ชายผู้หนึ่ง”

وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا أَيُّهَا الرَّجُلُ لِيَصِدَّ قَهْ وَوَفَايَكَ

ความว่า “และขออัลลอฮ์ (ช.บ.) ตอบแทนความดีแก่เจ้าโอ้ชายบะดะวียในความมีสัจจะของเจ้าและการไม่บิดพลิ้วสัญญา”
นักรายงานกล่าวว่า

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ دُفِنْتُ سَعَادَةً الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ فِي أَكْفَانِ عُمَرَ !!

ความว่า “ขอสาบานต่อผู้ซึ่งชีวิตของข้าพเจ้าอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์

ความจริงความผาสุกแห่งอิหม่านและอิสลามได้ถูกฝังไปพร้อมกับผ้ากะผั้นของท่านคอลีฟะฮ์อุมร์”

بَارَكَ اللَّهُ لِي وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ وَنَفَعَنِي اللَّهُ وَآيَاتُ الْكِتَابِ وَالْذِكْرِ الْحَكِيمِ أَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ.

***** ❀ C ❀ *****

กรรมการมัสยิดกับปัญหา ยาเสพติดในชุมชน

พศ.ดร.อับดุลเลาะห์ หุญมุสบุ

บทนำ

การแพร่หลายของยาเสพติดนับเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในทุกชุมชนมุสลิม แทบจะพูดได้ว่าไม่มีชุมชนมุสลิมชุมชนใดที่ปลอดจากปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนมุสลิมภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ หรือภาคตะวันออก หรือแม้แต่ภาคอีสาน จนดูเหมือนว่าปัญหายาเสพติดกับชุมชนมุสลิมเป็นของคู่กันแน่นอนมีสาเหตุและปัจจัยมากมายต่อกรณีดังกล่าว คำถามหนึ่งที่หลายๆคนชอบถามคือใครคือผู้รับผิดชอบต่อปัญหานี้ผู้นำครอบครัว ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน หรือผู้นำรัฐบาล คำตอบที่ทุกคนสามารถตอบได้คือ ผู้นำทุกระดับจะต้องรับผิดชอบตามขอบข่ายของหน้าที่แต่ละคน ในส่วนของผู้นำศาสนาถือได้ว่ากรรมการมัสยิดคือกลุ่มผู้นำศาสนาที่คลุกคลีอยู่ในชุมชนจึงจำเป็นต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนในการแก้ไขปัญหา บทความนี้จะอยากมีส่วนร่วมในการจุดประกายให้กรรมการมัสยิดทุกท่านได้ตระหนักและสำนึกในหน้าที่ในฐานะผู้นำศาสนาระดับชุมชน

บทบาทและหน้าที่กรรมการมัสยิดในฐานะผู้นำศาสนา

กรรมการมัสยิดในฐานะผู้นำศาสนามีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้ระบุไว้ในอัลกุรอานและอัลฮะดีษดังนี้

1) อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ตรัสว่า

{الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ} (سورة الحج 41)

ความว่า “บรรดาผู้ที่เราให้พวกเขามีอำนาจในแผ่นดิน พวกเขาดำรงการนมาซ และบริจาคซะกาตและสั่งกันให้กระทำความดี และห้ามปรามกันให้ละเว้นความชั่ว และบั้นปลายของกิจการทั้งหลายย่อมกลับคืนสู่อัลลอฮ์ (ช.บ.)” (22:41)

อัลกุรอานโองการนี้อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้พูดถึงคนกลุ่มหนึ่งที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ให้พวกเขามีอำนาจมีบารมีในแผ่นดิน แล้วพวกเขาก็ยืนหยัดและส่งเสริมในเรื่องสำคัญ 4 เรื่องคือ

- 1- เรื่องการละหมาด : ในที่นี้หมายถึงการประกอบศาสนกิจ และการทำอิบาดะฮ์ต่างๆ
- 2- เรื่องซะกาต : ในที่นี้หมายถึงสวัสดิการสังคม และการประกอบอาชีพ เนื่องจากซะกาตจะทำให้เงินหมุนเวียน และทำให้ทุกคนมีอาชีพ
- 3- เรื่องใช้กันให้ทำความดี : ในที่นี้หมายถึงการทำงานเผยแผ่อิสลาม
- 4- เรื่องห้ามปรามกันให้ละเว้นความชั่ว : ในที่นี้หมายถึงการปราบปรามและการกำจัดความชั่วออกจากสังคม

ทั้งสี่เรื่องนี้ล้วนเป็นเรื่องสำคัญที่เป็นปัจจัยหลักในการดำรงอยู่ของสังคมมุสลิมโดยรวม ในเมื่อกรรมการมัสยิดเป็นผู้นำศาสนา มีอำนาจและบารมีระดับหนึ่งในชุมชน จึงมีหน้าที่โดยตรงในการยืนยันหัดและจรรยาวัชซึ่ง 4 ประการข้างต้น การละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าวจะนำมาซึ่งปัญหามากมาย หนึ่งในนั้นคือการแพร่หลายของยาเสพติดในชุมชน

2) อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ตรัสว่า

{ وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ } (سورة آل عمران آية 104)

ความว่า “และจงให้มีขึ้นจากพวกเจ้า ซึ่งคณะหนึ่งที่จะเชิญชวนไปสู่ความดีและใช้ให้กระทำความดีที่ชอบ และห้ามมิให้กระทำความชั่วที่มิชอบและชนเหล่านี้แหละพวกเขาคือผู้ได้รับความสำเร็จ” (3/104)

อัลกุรอานโองการนี้ต้องการจะบอกว่าในแต่ละชุมชนนั้นจะต้องมีคนกลุ่มหนึ่งที่รับผิดชอบในเรื่องการตะอวัะฮ์ การเชิญชวนและกำชับกันให้ทำความดีและการห้ามปรามความชั่ว คนกลุ่มนี้จะต้องมีคุณสมบัติสองด้าน ด้านที่หนึ่งคือความรู้ (عِلْمٌ) ด้านที่สองคืออำนาจ (سُلْطَةٌ) คุณสมบัติทั้งสองด้านนี้จะพบได้ในหมู่กรรมการมัสยิดทั่วไป ตั้งแต่ตำแหน่งอิหม่าม เคาะเตบ บิลาล จนถึงกรรมการอื่นๆ ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงต้องรับผิดชอบในการกิจการตะอวัะฮ์อิสลามในชุมชน

3) ท่านนบีคือลลลอฮุอะลยฮิวะซัลลัมได้พูดถึงการกำจัดมุง์กรซึ่งหมายถึงความชั่วต่างๆ ที่ปรากฏไว่ว่า

"من رأى منكم منكراً فليغيره بيده ، فإن لم يستطع فبلسانه ، فإن لم يستطع فبقلبه ، وذلك أضعف الإيمان . " رواه مسلم .

ความว่า “ผู้ใดพบเห็นสิ่งมุง์กร สิ่งที่ผิดศาสนบัญญัติ) เขาจะต้องกำจัดมันด้วยมือหากไม่สามารถก็ต้องกำจัดด้วยวาจา และหากยังไม่สามารถก็ให้กำจัดด้วยใจ ซึ่งเป็นการกำจัดของผู้ที่มีศรัทธาที่อ่อนแอ” (บันทึกโดยมุสลิม)

อะดิษบหานี้เป็นอะดิษแม่บทในเรื่องการกำจัดมุง์กรซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากในอิสลาม บทบัญญัติของอะดิษสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1- การกำจัดมุง์กรเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนไม่ว่าเขาจะอยู่ในสถานะใด จะมีตำแหน่งหน้าที่หรือไม่อย่างไร

2- มุสลิมทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อมุง์กรที่เกิดขึ้น มากน้อยขึ้นอยู่กับสถานะของแต่ละคน

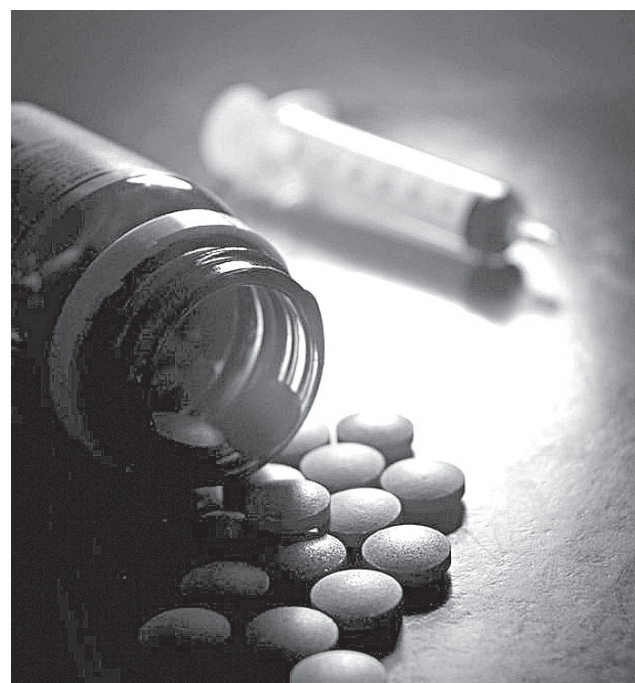
3- ระดับที่หนึ่งของการกำจัดมุง์กรคือการใช้มือซึ่งหมายถึงกำลังและอำนาจ เป็นระดับที่ดีที่สุดของการกำจัดมุง์กร

4- ระดับที่สองคือการใช้วาจาหรือการพูดซึ่งครอบคลุมถึงการเขียนและการสื่อเป็นข้อความอักษรหรือภาพหรืออื่นๆ เป็นระดับปานกลางของการกำจัดมุง์กร

5- ระดับที่สามคือการกำจัดด้วยใจ หมายถึงมีใจที่เกลียดชังและต่อต้านมุง์กร แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ ระดับนี้เป็นระดับที่ต่ำที่สุด เนื่องจากไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อมุง์กร ทำให้มุง์กรยังคงอยู่และยังแพร่หลายอยู่ต่อไป ด้วยเหตุนี้ท่านนบีคือลลลอฮุอะลยฮิวะซัลลัมจึงประเมินว่าเป็นระดับของผู้ที่มีศรัทธาอ่อนแอมาก

6- การแบ่งการกำจัดมุง์กรให้มีสามระดับดังกล่าวเป็นการคำนึงถึงความเป็นจริงของสถานะบุคคลซึ่งมีไม่เท่าเทียมกัน จริยอยู่ที่ศาสนาต้องการให้ทุกคนบรรลุสู่เป้าหมาย แต่ถึงกระนั้นศาสนาก็ยังคำนึงถึงบริบทของแต่ละคนที่แตกต่างกัน

7- การวางเงื่อนไขความสามารถในแต่ละระดับชี้แสดงว่าการกำจัดมุง์กรในสามระดับนั้นมีใช้ให้เลือกทำตามสมควรใจ แต่ให้เรียงลำดับตามความสามารถซึ่งสอดคล้องกับอัลกุรอานที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ตรัสว่า { فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ } [التغابن: 16]. จงกลัวอัลลอฮ์ (ช.บ.) เท่าที่สามารถ ดังนั้นการกำจัดมุง์กรในแต่ละระดับจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคนที่ไม่เท่ากัน

อย่างไรก็ตามถือว่ากรรมการมัสยิดเป็นผู้นำศาสนาที่มีอำนาจและบารมีในชุมชน มีศักยภาพในระดับหนึ่งที่จะกำจัดการมัสยิดนั้นควรจะอยู่ที่ระดับที่ 1 และที่ 2 ตามที่ปรากฏในชะติษ ไม่ควรจะอยู่ในระดับที่ 3 เป็นอย่างยิ่ง เพราะหาไม่แล้วจะทำให้ชุมชนมัสยิดเต็มไปด้วยยาเสพติดและสิ่งมุกัรอื่นๆ อีกมากมาย

กรรณการมัสยิด ควรมีบทบาทอย่างไร?

การแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถแบ่งได้ 3 ระดับคือ

1) การป้องกัน (الوقاية)

ในการป้องกันการแพร่หลายของยาเสพติดกรรมการมัสยิดควรมีบทบาทดังนี้ :

1- การประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการต่างๆ อาทิเช่นโครงการมัสยิดสีขาว และโครงการบ้านสีขาว เป็นต้น

2- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมที่หลากหลายในรูปคุตบะฮ์และอื่นๆโดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโทษของยาเสพติด และผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชน

3- การจัดค่ายเยาวชนภาคฤดูร้อนโดยประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด

4- การทำบัยอะฮ์ (สัตยาบัน) ร่วมกันในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

2) การเยียวยา (العلاج)

เมื่อทางราชการได้กำหนดให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย กรรมการมัสยิดก็ควรสนองนโยบายด้วยการจัดโครงการค่ายบำบัดโดยใช้วิธีศาสนบำบัด และควรมีมาตรการในการบังคับให้ผู้เสพในชุมชนเข้าร่วมโครงการ แต่หากไม่สามารถจัดโครงการได้ก็ควรให้คำแนะนำผู้เสพไปบำบัดรักษายังสถานที่อื่นๆที่เหมาะสม กรรมการมัสยิดควรมีข้อมูลจำนวนผู้เสพในชุมชนเพื่อขึ้นทะเบียนในการบำบัด

3) การปราบปราม (المكافحة)

การปราบปรามยาเสพติดเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง กรรมการมัสยิดไม่มีอำนาจในการจับกุม กักขัง หรือดำเนินคดีกับพ่อค้ายาเสพติดในชุมชน สิ่งที่กรรมการมัสยิดจะทำได้และต้องทำ คือการรณรงค์กล่าวตักเตือน และการหามาตรการต่างๆ เพื่อต่อต้านกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ในชุมชน มาตรการดังกล่าว ควรเริ่มจากเบาไปสู่นัก อาทิเช่น :

1. การเชิญมาพูดคุยเป็นรายๆ ในลักษณะที่ไม่เปิดเผย และมีการทำทัณฑ์บนโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

2. หากมาตรการที่ 1 ไม่เป็นผล ให้ที่ประชุมกรรมการมัสยิดมีมติห้ามคบค้าสมาคม ห้ามร่วมกิจกรรมในงานบุญและงานพิธีต่างๆ ตัดสิทธิ์ประโยชน์ต่างๆ อันพึงได้รับจากมัสยิด และแจ้งมติการประชุมให้สัปบุรุษทุกคนทราบ

3. หากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดียังไม่เกิดขึ้นให้ที่ประชุมกรรมการมัสยิด มีมติตัดชื่อออกจากการเป็นสัปบุรุษของมัสยิด และแจ้งไปยังมัสยิดต่างๆ ทั้งนี้ผู้ที่ถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนสัปบุรุษจะไม่ได้รับการบริการใดๆ จากมัสยิด ซึ่งอาจรวมถึงการฝังศพในกุโบร์ของมัสยิด แต่หากจำเป็นก็ควรแยกโชนหลุมศพของคนกลุ่มนี้ไว้เป็นการเฉพาะโดยไม่ปนกับใคร

การดำเนินมาตรการเหล่านี้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรรมการมัสยิดที่สามารถทำได้ คุณสมบัติสำคัญที่กรรมการมัสยิดทุกคนจะต้องมีเพื่อดำเนินมาตรการเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ **“ความกล้าหาญ และการไม่เกรงกลัวใครนอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)”** ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้บริหารมัสยิดที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ระบุไว้ในอัลกุรอานว่า

{ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ أَمَنِ اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ ۖ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ } (التوبة 18)

ความว่า **“แท้จริงที่จะบูรณะบรรดามัสยิดของอัลลอฮ์ (ช.บ.) นั่นคือผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์(ช.บ.) ศรัทธาต่อวันอาคิเราะฮ์ ดำรงไว้ซึ่งการละหมาด บริจาคทานชะกาต และไม่ยำเกรงผู้ใดนอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) ดังนั้นจึงหวังได้ว่า ชนเหล่านี้แหละจะเป็นผู้อยู่ในหมู่นับคำแนะนำ”**

ขออัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ทรงประทานความกล้าหาญให้กับกรรมการมัสยิดทุกท่าน และขอให้กรรมการมัสยิดทุกท่านได้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของท่านตลอดไป (อามีน)

15 มีนาคม 2556

*****C*****

การออกแบบข้อสอบศาสตร์สาระ อิสลามศึกษา

ดร.วิศรุต เลาวี

การจัดการเรียนการสอนศาสตร์สาระอิสลามศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับเทคนิคการสอน และจิตวิทยาการจัดการเรียนรู้เท่านั้น การออกแบบข้อสอบเพื่อการวัดผลและประเมินผลการสอนก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน และจะเป็นตัวแปรที่นำสู่ความมีประสิทธิภาพแห่งการจัดการเรียนรู้ศาสตร์สาระอิสลามศึกษาได้อย่างครบวงจร

การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการหาปริมาณ หรือจำนวนของสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง ผลการวัดจะออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ เช่น นายอาหมีนสูง 180 เซนติเมตร (เครื่องมือ คือ ที่วัดส่วนสูง) หรือ เนื้อก้อนนี้หนัก 2 กิโลกรัม (เครื่องมือ คือ เครื่องชั่ง) เป็นต้น

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผล เช่น ผลจากการวัดความสูงของนายอาหมีนได้ 180 เซนติเมตร ก็อาจประเมินได้ว่า เป็นคนที่สูงมาก ผลจากการชั่งน้ำหนักเนื้อก้อนนี้ได้ 2 กิโลกรัม ก็อาจประเมินว่า หนัก-เบา หรือ เอา-ไม่เอา เป็นต้น

การทดสอบ (Test) ในมิติทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการวัดผลอย่างหนึ่งที่กระทำอย่างมีระบบ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถของบุคคล โดยใช้ข้อสอบหรือคำถามไปกระตุ้นให้สมองแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

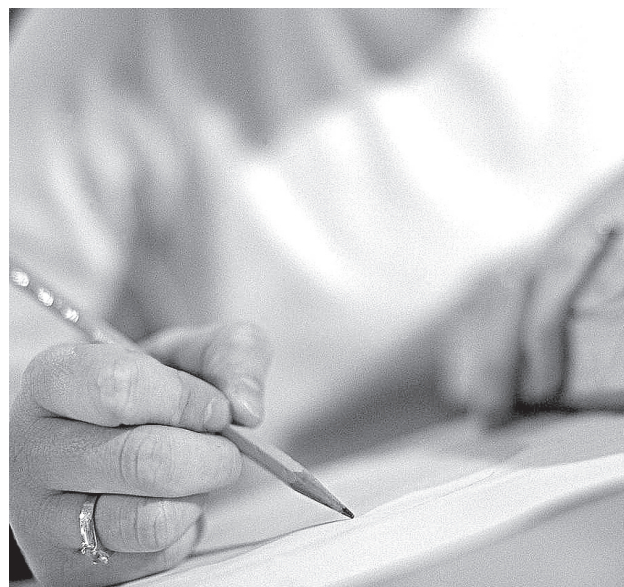
แบบทดสอบ (Testing Paper) เป็นเครื่องมือในการวัดผลการศึกษาชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นหลักในการวัดความสามารถต่างๆ ของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา การวัดผลด้วยแบบทดสอบ หรือการทดสอบนั้น จะถูกต้อง เทียบตรง หรือเชื่อมั่นได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนั้น การเขียนข้อสอบที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ จึงเป็นสิ่งที่ควร

คำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบโดยตรง

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) คือ การวัดความรู้ ทักษะ หรือวัดความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของรายวิชาต่างๆที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนมากจะใช้วัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การวัดเกี่ยวกับความรู้ ความคิด (วัดด้านสมอง) ของรายวิชาต่างๆ เช่น ตีฟิร อัลกุรอาน อัลหะดีษ เตาฮีด ฟิกห์ ภาษาอาหรับ ฯลฯ

ลักษณะของ ศาสตร์สาระอิสลามศึกษา

อิสลามศึกษา เป็นศาสตร์สาระหนึ่งของมนุษยชาติ เพื่อการเติมเต็มชีวิตและจิตวิญญาณไปสู่ทางรอดและความสำเร็จในชีวิต คำว่า “อิสลามศึกษา” ในที่นี้ มีความหมายครอบคลุมถึงวิชาการศาสนาอิสลามทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับตาติกา

ฟิสิกส์ อิบติดาอียี เอียะดาดียห์หรือมูญะวัชชิต ชานะวียี อะลียี หรือกุลลียะฮ์ ก็ตาม ประกอบด้วย สาระสำคัญๆ เช่น อัลกุรอาน อัลหะดีษ อุซูลุดดีน ฟิกฮ์ อัคลาค อัตตะรีค ภาษาอาหรับ หรือ อาจกำหนดเป็นสาระย่อยๆ อีกมากมาย ดังนั้น การสอน ศาสตร์สาระอิสลามดังกล่าว จึงถือเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการยกระดับคุณภาพทางวิชาการ มิใช่มีความรู้เนื้อหาเพียงอย่างเดียว หากขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลแล้ว การจัดการเรียนการสอนศาสตร์สาระอิสลามศึกษา ก็ไม่สามารถนำไปสู่คุณภาพทางวิชาการตามที่สังคมคาดหวังได้

จุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษา

การวัดผลการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้ทุกระดับ กล่าวคือ เป็นขั้นตอนเพื่อประมวลผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ และสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษาว่ามีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ หรือควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. วัดผลเพื่อและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อดูว่าผู้เรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใดอย่างไร แล้วผู้สอนพยายามอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของผู้เรียน
2. วัดผลเพื่อวินิจฉัย หมายถึง การวัดผลเพื่อค้นหาจุดบกพร่องของผู้เรียนที่มีปัญหาว่า ยังไม่เกิดการเรียนรู้ตรงจุดใดเพื่อหาทางช่วยเหลือ
3. วัดผลเพื่อจัดอันดับ หรือจัดตำแหน่ง หมายถึง การวัดผลเพื่อจัดอันดับความสามารถของผู้เรียน ในกลุ่มเดียวกันว่าใครเก่งกว่า ใครควรได้ผลการเรียน 1, 1.5, 2, 2.5, 3, 3.5, และ 4 เป็นต้น
4. วัดผลเพื่อเปรียบเทียบ หรือเพื่อทราบผลการพัฒนาการของผู้เรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนเอง เช่น การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาเปรียบเทียบกัน
5. วัดผลเพื่อพยากรณ์ หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้ไปคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคต
6. วัดผลเพื่อประเมินผล หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้มาตัดสิน หรือสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษาว่า มีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

หลักการวัดผลการศึกษา

การวัดผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัยหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนคือ การวัดผลจะเป็นสิ่งตรวจสอบผลจากการสอนว่า ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด
2. เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม การวัดผลผู้สอนต้องพยายามเลือกใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ ใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์
3. ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัดเมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของผู้สอน
4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เช่น คะแนนที่เกิดขึ้นจากการสอน ผู้สอนต้องแปลผลให้ถูกต้องสมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม
5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัดก็คือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียน ต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เด่น-ด้อยในเรื่องใด และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น

ลักษณะข้อสอบข้อสอบที่ดี

การเขียนข้อสอบศาสตร์สาระอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพดีนั้น ผู้เขียนข้อสอบต้องมีคุณลักษณะหลายอย่างประกอบกัน ดังนี้

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของรายวิชาอย่างถูกต้องลึกซึ้งจะได้ถามได้ตรงสาระสำคัญของรายวิชานั้นๆ
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการเขียนข้อสอบ รูปแบบของข้อสอบ และวิธีการสร้างข้อสอบ เพื่อจะได้เขียนข้อสอบให้มีคุณภาพดี ตรงตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3. มีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อจะได้เขียนข้อสอบได้อย่างเป็นปรนัยชัดเจน อ่านก็เข้าใจได้ตรงกัน ไม่คลุมเครือ

4. รู้วิธีการถามในลักษณะแปลกใหม่ ในแง่มุมต่างๆ

5. มีทักษะในการวิจารณ์ข้อสอบ มีนิสัยฝึกเขียนข้อสอบบ่อยๆ จะทำให้เขียนข้อสอบได้ดี

กรอบความคิดในการสร้างข้อสอบ

กรอบความคิดในการสร้างข้อสอบศาสตร์สาระอิสลาม ให้พิจารณาถึงระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถจำแนกได้ 6 ชั้น และมีคำที่บ่งการกระทำ (Action Words) ดังนี้

1. ความรู้-ความจำ คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ บ่งชี้ บอก ชื่อ บรรยาย ให้รายการจับคู่ เลือก แยกประเภท จัดลำดับ ระบุ ให้ตัวอย่าง ให้นิยาม ให้เครื่องหมาย ฯลฯ

2. ความเข้าใจ คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ แปล อธิบาย สรุปย่อ เปลี่ยนรูป ใช้ภาษาของตนเอง ยกตัวอย่าง ตีความ บอก จัดเรียงใหม่ ทำนาย กะประมาณ ขยาย คัดคะเน ลงสรุป ฯลฯ

3. การนำไปใช้ คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ สาธิต คำนวน เลือก สร้าง เสนอ แก้ปัญหา ดัดแปลง เตรียม กระทำ ฯลฯ

4. การวิเคราะห์ คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ จำแนก สกัด ค้นหา แยกแยะ บอกความแตกต่าง-คล้ายคลึง สรุปเหตุ จัดประเภท ประมาณค่า จัดจำพวก ตั้งคำถาม ทดสอบ ฯลฯ

5. การสังเคราะห์ คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ รวมเข้าด้วยกัน เชื่อม สร้างสรรค์ แก้ไข รวบรวม ประกอบ ขยาย ริเริ่ม ผลิต วางโครงการ เสนอ ออกแบบ สร้างใหม่ ปรับปรุง พัฒนา อนุมาน พิสูจน์ ค้นหา ฯลฯ

6. การประเมินค่า คำที่บ่งการกระทำ ได้แก่ พิจารณา ตัดสิน ประเมินโต้แย้ง ใช้เกณฑ์วิพากษ์วิจารณ์ ชี้ขาด เปรียบเทียบ ให้คะแนน ให้เกณฑ์ ฯลฯ

ลักษณะของแบบข้อสอบที่ดี

ผลของการวัดศาสตร์สาระอิสลามศึกษา จะถูกต้องเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแบบข้อสอบ นั่นคือ แบบข้อสอบนั้นต้องมีคุณสมบัติที่ดี ดังนี้

1. ความตรงหรือความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบทดสอบนั้น ให้ผลการวัดได้ตรงคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ความตรงของแบบทดสอบนี้อาจพิจารณาได้หลายลักษณะ ดังนี้

1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถวัดเนื้อหาครบถ้วนครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเป็นตัวแทนที่ดีของเนื้อหาที่ต้องการวัด ความตรงประเภทนี้ มีความจำเป็นมากสำหรับแบบข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้กับตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หรือความตรงตามทฤษฎี หมายถึงคุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถวัดได้ผลตรง หรือสอดคล้องกับทฤษฎีของสิ่งที่วัดครั้งนั้น

1.3 ความตรงตามพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถทำนายความสามารถ หรือความสำเร็จในอนาคตได้ความตรงประเภทนี้ จำเป็นมากสำหรับแบบข้อสอบวัดความถนัด หาได้โดยให้ทำแบบข้อสอบ แล้วรอเวลาให้ผ่านไประยะหนึ่ง ต่อจากนั้น จึงหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสอบตอนแรกกับผลสัมฤทธิ์ในระยะต่อมา

1.4 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถวัดความสามารถ หรือคุณลักษณะต่างๆ (Traits) ได้ตามสภาพที่แท้จริงของบุคคล เช่น ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนสูง ก็ต้องทำแบบข้อสอบวิชานั้นได้คะแนนสูง

คุณลักษณะด้านความตรงของแบบข้อสอบนี้ มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลทำให้ค่าความตรงของแบบข้อสอบต่ำ เช่น ปัจจัยที่เกิดจากตัวแบบข้อสอบ การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการสอบและการตรวจให้คะแนน ตัวผู้เข้าสอบเอง และปัจจัยเกิดจากลักษณะของกลุ่มผู้สอบที่แตกต่างกัน

2. ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถวัดแล้วได้ผลคงเดิม ไม่ว่าจะนำมาใช้วัดกี่ครั้งก็ตาม เช่น ผู้สอบคนหนึ่งสอบได้คะแนนสูงในการสอบครั้งแรก เมื่อให้สอบด้วยแบบข้อสอบเดิมอีกครั้ง ควรได้คะแนนสูงด้วย การคำนวณหาความเที่ยงมีหลายวิธี ดังนี้

2.1 แบบสอบซ้ำ (Test Retest) โดยการนำแบบข้อสอบฉบับหนึ่งไปสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดิม 2 ครั้ง ระยะเวลาใกล้เคียงกันประมาณ 3-4 สัปดาห์ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการข้อสอบสองครั้งมาคำนวณค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ถ้าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสอบทั้ง 2 ครั้งสูง แสดง

ว่า แบบข้อสอบฉบับนั้น มีค่าความเที่ยงสูง การหาค่าความเที่ยงวิธีนี้ ถ้าเว้นระยะห่างการสอบครั้งแรกกับครั้งที่สองน้อยเกินไป อาจได้ค่าความเที่ยงสูงกว่าความเป็นจริง เพราะผู้สอบอาจจำวิธีการตอบครั้งแรกได้

2.2 แบบแบ่งครึ่งแบบข้อสอบ (Split-Half) วิธีนี้จะนำผลที่ได้จากการสอบครั้งเดียวมาแบ่งเป็น 2 ชุด เช่น คะแนนของข้อคู่และข้อคี่ แล้วนำคะแนนทั้งสองชุดมาหาค่าความสัมพันธ์ จากนั้น จึงนำค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ไปขยายให้เป็นค่าความเที่ยงของแบบข้อสอบทั้งฉบับ

2.3 แบบคู่ขนาน (Parallel form) วิธีนี้ จะใช้แบบทดสอบ 2 ชุด ที่มีเนื้อหาและความยากง่ายพอๆ กัน นำไปสอบกับผู้สอบกลุ่มเดียวกัน แล้วนำผลการสอบจากแบบข้อสอบทั้งสองชุดมาหาค่าความสัมพันธ์ วิธีนี้จะสร้างแบบข้อสอบให้มีเนื้อหาและความยากง่ายพอๆ กันได้ยาก

2.4 แบบวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) วิธีนี้จะใช้ผลการสอบเพียงครั้งเดียว แต่ไม่ได้รับความนิยมนำไปใช้เท่าใดนัก

คุณลักษณะด้านความเที่ยงของแบบข้อสอบศาสตร์สาระอิสลามศึกษา จะมีปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลทำให้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบต่ำได้ เช่น จำนวนข้อสอบน้อย ข้อสอบในแบบข้อสอบไม่ได้วัดคุณลักษณะเดียวหรือไม่มีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ ข้อสอบที่ง่ายมากและยากมากๆ ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัยต่ำ กลุ่มผู้สอบที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน ระดับความสามารถเฉลี่ยของกลุ่มผู้ตอบที่สูงและต่ำกว่าปกติ และเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบมากเกินไป เป็นต้น

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกันและแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน นั่นคือ ข้อคำถามของแบบข้อสอบต้องชัดเจนไม่กำกวม มีวิธีการให้คะแนนที่เป็นระบบอย่างมีหลักเกณฑ์

4. ค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม (Discrimination) หมายถึง คุณลักษณะของแบบข้อสอบที่สามารถแสดงความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการวัดได้ เช่น ผลการวัดสามารถแยกผู้เรียนเก่งและผู้เรียนอ่อนได้ถูกต้อง ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมของข้อสอบนั้น สามารถคำนวณได้ ค่าที่ใช้ได้มีค่าระหว่าง .20 - 1.00

5. ค่าความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) หมายถึง

คุณลักษณะของข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายเหมาะสมกับเนื้อหา นั่นคือ จะมีผู้เข้าสอบประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดตอบถูก ค่าความยากที่ใช้ได้จะมีค่า ระหว่าง .20 - .80

6. มีความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง แบบข้อสอบนั้นต้องไม่ประกอบด้วยข้อสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าสอบคนใดคนหนึ่งจะได้ถูก และต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้สอบที่ไม่รู้จริงทำคะแนนได้มาก ดังนั้นแบบข้อสอบที่มีความยุติธรรม จะต้องสร้างข้อสอบตามหลักการเขียนข้อสอบที่ดี และต้องครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมด

7. غامลึก (Searching) หมายถึง แบบข้อสอบฉบับนั้นต้องประกอบด้วยข้อสอบถามพฤติกรรมความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไม่ถามเฉพาะความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว

8. มีความจำเพาะเจาะจง (Definite) หมายถึง แบบข้อสอบนั้นต้องประกอบด้วยข้อสอบที่มีคำถามเฉพาะเจาะจง มีความหมายเดียว

9. มีลักษณะท้าทาย (Challenge) และเป็นตัวอย่างที่ดี (Exemplary) หมายถึง แบบข้อสอบนั้นประกอบด้วยข้อสอบที่มีลักษณะท้าทายให้อยากทำข้อสอบและเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น เรียงข้อจากง่ายไปยาก หรือข้อสอบที่ถามแบบสถานการณ์ถามเรื่องที่น่าสนใจ ถามเรื่องที่เป็นแบบอย่างในทางดี

10. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบข้อสอบนั้นสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่สิ้นเปลืองเวลา เงิน และแรงงานมาก และสามารถนำผลการสอบไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า เช่น ถามได้ครอบคลุม ไม่ถามตามตำรา ถามในสิ่งที่สำคัญ การพิมพ์ต้องอ่านง่ายชัดเจน เวลาที่กำหนดให้ต้องเหมาะสม และการดำเนินการสอบเป็นไปอย่างมีระเบียบ หรือการตรวจเป็นปรนัย เป็นต้น

โปรดติดตามตอนต่อไป

***** ❀ *****

ถามมา - ตอบไป

กองคำ มะหะหมัด

ถาม : สามียัฒัภรรยา 1 ตอลาก หรือ 2 ตอลาก และยัฒัคลุกคลียัฒัด้วยกัน เมื่อยัฒัหมดอดดะห์เล้าภรรยาจะแต่งงานกับชายอื่นได้หรือไม่

ตอบ : สามียัฒัภรรยา 1 ตอลาก หรือ 2 ตอลาก และยัฒัคลุกคลียัฒัด้วยกันในขณะนั้น จะร่วฒัประเวณียัฒัหรือไม่ก็ตาม เมื่อยัฒัภรรยาพัฒันอดดะห์เล้า จะแต่งกับชายคนใหม่ไม่ได้ เพราะสามียัฒัไมยอมจากไปยัฒัคลุกคลียัฒัด้วย จำเป็นสามียัฒัต้องออกไปอยู่ที่ยัฒัอื่น และจำเป็นต้องตั้งอดดะห์มูอาซาเราะห์นั้นตั้งแต่มายัฒัออกไป เมื่อยัฒัหมดอดดะห์มูอาซาเราะห์เล้า ภรรยาจึงจะแต่งงานกับชายคนใหม่ได้ ในช่วฒัที่หมดอดดะห์เล้า แด้ยัฒัอยู่ในอดดะห์มูอาซาเราะห์ สามียัฒัไม่มีสิทธิรื้อยัฒัะคินดักักับภรรยา (บุญยัฒัรียัฒัอัลลคอเตบ เล่ม 4 หน้า 44)

ถาม : ภรรยากล่าวกับสามียัฒัว่า ถ้ายัฒันำภรรยาคนที่ 2 (คือนภยาน้อย) เข้ามาในบ้านนี้ ยัฒันชาดกับคินัน 3 ตอลาก สามียัฒัก็ตอบว่า ครับ หรือ เออ เมื่อยัฒันำภรยาน้อยเข้าบ้านหลังนี้ สามียัฒัจะชาดกับภรยาลหวงหรือไม่

ตอบ : เมื่อยัฒันำภรยาน้อยมาเข้าบ้านหลังนี้ ก็ไมชาดกับภรยาลหวง ดำเนินตามมั่วะตามัต เพราะสามียัฒัไม่ได้กล่าวตามคำพูดที่ ภรรยาตั้งข้อแมคือ (คำตะลิกให้กับสามียัฒั) โดยภรรยาพูดแต่ฝ่ายเดียว สามียัฒัก็รับว่า ครับ ศาสนาก็ไม่พิจารณาเป็นคำตะลิก (คือนภยานภรรยาโดยมีข้อแมหรือเงื่อนไข) (ตัวะฟาดุล์มั่วะตาจ เล่ม 8 หน้า 133-134)
(นียาย่าตุล์มั่วะตาจ เล่ม 7 หน้า 41)

ถาม : พอยัฒัไม่สนใจจะเป็นวะลี นิการียัฒัลูกสาวของตน เพราะมีเรื่องโกรธเคืองกับภรรยา ใครจะทำหน้าที่เป็นวะลีนิการียัฒั พอยัฒัคนนั้น และมีวิธีการอย่างไรที่จะทำการนิการียัฒักันได้

ตอบ : ตามหลักการเมื่อยัฒัฝ่ายชายมีความเหมาะสมกับฝ่ายหญิงและลูกสาวได้ไปขอให้พอยัฒัมาเป็นวะลีในการนิการียัฒั พอยัฒัไมยอมมาเป็นวะลี หรือไปขออีกเป็นครั้งที่สอง พอยัฒัก็ยังไม่ยอมมาเป็นวะลีอีก การกระทำของพอยัฒันี้ จะเรียกว่าเป็นการไมยอมให้วะลี หรือภาษามาลายูเรียกว่า (อางัน) โดยการตัดสินของกอดิ ในกรณีนี้ กอดิ หรือมุฮักกัฒัจะเป็นผู้ทำการนิการียัฒัแล้แต่กรณี และถ้ายัฒัหากพอยัฒัไมยอมไปเป็นวะลีในครั้งที่สาม พอยัฒัจะกลายเป็นคนฟาซิก (เป็นคนละเมิดบัญญัติศาสนา) โดยการตัดสินของกอดิ และในกรณีนี้ตำแหน่งการเป็นวะลีจะย้ายไปยังวะลีที่ยัฒัอยู่ในลำดับรองลงไปที่ยัฒัเรียกว่า วะลีอับอัด สำหรับเรื่องการไมยอมให้วะลีนี้ ต้องผ่านการพิจารณาของกอดิ ทุกกรณีจะตัดสินกันเองไม่ได้

ถาม : การล้างนะยิส สุภมิโดยเรารดน้ำลงไปที่ยัฒับริเวณที่เปื้อนนะยิส น้ำนั้นก็ไหลผ่านไปในองอยู่ โดยไม่ไหลลงข้างล่าง การล้างด้วยวิธีดังกล่าวจะใช้ได้ไหม ?

ตอบ : นะยิสสุภมิ คือนะยิสที่ยัฒัมีอยู่จริง แต่ไม่มีตัวตนให้เห็น และปราศจากกลิ่น สี และรสของนะยิส นั้น เช่น ปัสสาวะที่ยัฒัแห้ง โดยไม่มีกลิ่นสี และรสเหลืออยู่อีก วิธีการชำระล้างก็คือให้รดน้ำสะอาดผ่านไปในบริเวณที่เปื้อนนะยิสนั้น ก็ถือว่าใช้ได้แล้ เมื่อยัฒัรดน้ำแล้ น้ำจะไหลนองอยู่ตรงนั้นก็ถือว่าใช้ได้ เพราะน้ำได้ไหลผ่านบริเวณที่เปื้อนนะยิสไปแล้ว เหมือนเราซักผ้าที่เปื้อน นะยิสอัยนี เช่น ผ้าที่เปื้อนอุจจาระ เมื่อยัฒัซักไปจนหมดตัวนะยิส คืออุจจาระแล้ ผ้านั้นก็กลายเป็นเปื้อนนะยิสสุภมิ เมื่อยัฒัรดน้ำลงไป ก็ถือว่า เป็นการล้างที่ถูกต้องแล้เช่นเดียวกับกระบวนการทำงานของเครื่องซักผ้าบางชนิด

ถาม : การซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้าโดยการเอาผ้าเบื่อนะยิสใส่ลงไป ผ้าจะสะอาดหรือไม่ การถ่ายเทของเครื่องซักผ้า จะทำให้ผ้าสะอาดหรือไม่ ?

ตอบ : การทำงานของเครื่องซักผ้าบางชนิด ถ้าพิจารณา ดูจะเห็นว่าใช้ใบพัดตีผ้าหมุนไปหมุนมา แล้วขับน้ำออกไป และ จะทำกลับไปกลับมาอีกหลายครั้งถ้าหากผ้าเบื่อนะยิสที่มีตัวตน (อัยนี) เช่น อุจจาระ หรือคราบเลือด นะยิสอัยนีก็จะไหลออกไปพร้อมกับน้ำที่เป็นน้ำนะยิส จากนั้นเครื่องซักผ้าจะปั่นผ้าจนหมาด หลังจากนั้นก็จะม้วนน้ำเข้ามาอีก จนท่วมผ้าเครื่องก็จะหมุนต่อไป เมื่อได้จังหวะน้ำก็จะถูกระบายออกไป นะยิสสุกมี (คือนะยิสที่ไม่มีตัวตน)วิธีการล้างนะยิสสุกมี ก็คือเอาน้ำราดลงไปเพื่อล้างผ้าที่เบื่อนะยิส

สุกมีอยู่ ก็ถือว่าสะอาดแล้ว เมื่อเสื้อผ้าสะอาด น้ำที่ราดลงไปก็จะสะอาดด้วย ถ้าน้ำนั้นไม่เปลี่ยนกลิ่น สี และรส ดังนั้น เสื้อผ้าที่ซักด้วยเครื่องซักผ้า ตามกระบวนการดังกล่าวถือว่าสะอาด ข้อควรระวังก็คือ ต้องดูเครื่องซักผ้าว่ามีขั้นตอนการซักอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไรที่กล่าวมาหรือไม่

ถาม : การเช็ดบ้านหรือมัสยิดด้วยผ้าเปียก โดยที่พื้นนั้นมีขี้จิ้งจกอยู่ด้วยอยากทราบว่าจะยิสที่กระจายอยู่ศาสนากฎให้หรือไม่ ?

ตอบ : ถ้านะยิสมีมาก และยากที่จะรักษาดูแลได้ เรียกว่า อุมมัลลา ศาสนากฎให้ แต่ถ้าหากนะยิสมีไม่มาก และมันแห้ง ก็เอาขี้จิ้งจกออกไปก่อน แล้วดูว่ามีเหลืออีกไหม ถ้าไม่มีเหลือก็เป็นนะยิสสุกมีเอาผ้าชุมๆ เช็ดพื้น แล้วรอน้ำเดินก็สะอาด

ถาม : คนมุสลิมที่อยู่ในเรือนจำ วาญิบต้องละหมาดวันศุกร์หรือไม่? เพราะเขาไม่ใช่บุคคลในท้องที่ (มุสเตติน)?

ตอบ : การละหมาดวันศุกร์เป็นวาญิบเหนือผู้ที่บรรลุศาสนภาวะแล้ว เป็นผู้ชาย ต้องเป็นคนในท้องที่ (มุสเตติน) มีจำนวนครบ 40 คน เมื่อครบเงื่อนไขดังกล่าว ก็จำเป็น (วาญิบ) ต้องทำละหมาดวันศุกร์ แต่คำถามนี้สำหรับคนที่อยู่ในห้องขัง ถ้าบุคคลเหล่านั้น มีจำนวนถึง 40 คน ก็จำเป็น (วาญิบ) ต้องทำละหมาดวันศุกร์ ถ้าคนในห้องขังทำละหมาดวันศุกร์ไม่เป็น หรือหากคนเป็นอิมามนำละหมาดวันศุกร์ไม่ได้ ก็จำเป็น (วาญิบ) เหนือผู้นำในสถานที่นั้นๆ ต้องจัดคนไปให้น้ำคนในห้องขังละหมาดวันศุกร์

ถาม : ผู้หญิงเวลาละหมาด โดยไม่มีผู้ชายอื่นอยู่บริเวณนั้นจะมีสุนัตให้ผู้หญิงอ่านฟาติฮะห์ และซูเราะห์ดังหรือไม่ ?

ตอบ : การละหมาดของผู้หญิง ขณะที่ไม่มีชายอื่นปนอยู่ด้วย ก็สุนัตให้อ่านดังในละหมาด เช่นเดียวกับที่ให้ผู้ชายอ่านดังทั้งการอ่านดัง ทั้งการอ่านฟาติฮะห์ และอ่านซูเราะห์ แต่ถ้ามีผู้ชายอื่นอยู่ด้วย ห้ามอ่านดังให้อ่านค่อยๆ สำหรับผู้หญิงที่ละหมาดต่อหน้าสามีหรือบุตร ก็สุนัตให้อ่านดัง แต่ถ้าอ่านดังจนเพื่อนบ้านได้ยิน ก็ให้อ่านค่อยๆ หลักที่ใช้ในการพิจารณาว่าอ่านดัง อ่านค่อยๆ หรืออ่านปานกลาง มีดังนี้

การอ่านดัง คือ คนที่อยู่ติดกับคนอ่านได้ยินเสียงอ่านที่ไม่ใช่เสียงตะโกน

การอ่านค่อยๆ คือ คนที่อยู่ติดกับคนอ่านไม่ได้ยินเสียงอ่านแต่ตัวผู้อ่านได้ยินเสียงของตัวเอง

การอ่านปานกลาง คือ คนที่อยู่ติดกับคนอ่านได้ยินเสียงอ่านบ้าง ไม่ได้ยินบ้าง

ถาม : ถ้ามีความจำเป็นต้องรีบไปทำงาน แต่ยังไม่เข้าเวลาละหมาดซุบฮิ จะละหมาดซุบฮิ ไปเลยได้ไหม และใช้ได้หรือไม่ ?

ตอบ : ไม่อนุญาตให้ละหมาด เพราะยังไม่เข้าเวลา

ถาม : ละหมาดตะฮียะตุลมัสยิด ละหมาดสุนัตอาบน้ำละหมาด (วุดู) และละหมาดสุนัต ก๊อบลียะห์ จะเหนียตทำพร้อมกันทั้งสามละหมาดเลยได้หรือไม่ ?

ตอบ : คำถามคงจะหมายถึงคนหนึ่งที่อาบน้ำละหมาดเสร็จก็เข้ามัสยิด ภายหลังจากเข้าเวลาละหมาดแล้ว ซึ่งมีสุนัตให้เขาละหมาดสุนัตอาบน้ำละหมาด (วุดูอฺ) ละหมาดสุนัตตะฮียะตุลมัสยิดและละหมาดสุนัตก๊อบลียะห์ เขาจะอย่างไร ตอบว่า จะแยกทำที่ละหมาดก็ได้ซึ่งผลบุญมากกว่า หรือจะละหมาดใดละหมาดหนึ่งเพียงละหมาดเดียวก็ได้ โดยต้องเหนียตละหมาดทั้งสองเข้าไปด้วย ส่วนอีกสองละหมาด ถือว่าได้ไปด้วยในคราวเดียวกัน

ถาม : อิหม่ามละหมาดโดยติดไม้ไว้ที่เสื้อ แล้วเอายาไม้ไปเสียบที่เครื่องขยายเสียงและเครื่องขยายเสียงมีนะยิสอยู่ จะถือว่าเป็นการแบกถือนะยิสไว้หรือไม่ ?

ตอบ : คนละหมาดที่จะเรียกว่าเป็น ผู้แบกถือนะยิสมี 2 รูปแบบ

รูปแบบที่หนึ่ง คนที่กำลังละหมาด แล้วมีนะยิสมาถูกตัวหรือเครื่องนุ่งห่ม ถือว่าเสียละหมาด ส่วนคนที่ละหมาดโดยติดไม้ไว้ ยาไม้ ไปเสียบที่เครื่องขยายเสียงที่สะอาด และเครื่องขยายเสียงไปติดอยู่กับนะยิส ในกรณีนี้ให้พิจารณาดังนี้ ถ้าหากคนละหมาดเคลื่อนไหวตัวเครื่องขยายเสียงจะเคลื่อนไหวด้วยหรือไม่ ? ถ้าหากตัวเครื่องไม่เคลื่อนไหว เพราะสายมันยาวอย่างนี้ไม่ทำให้เสียละหมาด แต่ถ้าหากตัวเครื่องเคลื่อนไหวขณะที่คนละหมาดเคลื่อนไหว กรณีนี้ถือเป็นการแบกถือนะยิส ที่ทำให้เสียละหมาด

รูปแบบที่สอง ถ้าหากมีสิ่งหนึ่งติดอยู่กับตัวคนละหมาด เช่น เชือก และเชือกนั้นไปติดกับนะยิสโดยตรง ในกรณีนี้ ถือว่าทำให้เสียละหมาดโดยไม่พิจารณาว่านะยิสจะเคลื่อนไหว ด้วยการเคลื่อนไหวของคนละหมาดหรือไม่ แต่ถ้าเชือกนั้นไปติดกับสิ่งหนึ่งที่สะอาด เช่น รองเท้า และรองเท้ามินะยิสติดอยู่ ให้พิจารณาดูว่ารองเท้าจะเคลื่อนไหวด้วยการเคลื่อนไหวของคนละหมาดหรือไม่ ถ้ามันไม่เคลื่อนไหว ก็ไม่ทำให้เสียละหมาด ถ้ามันเคลื่อนไหวก็ทำให้เสียละหมาด

สรุป คนที่กำลังละหมาด ถ้าหากเขาถือสิ่งหนึ่งสิ่งใดไว้ เช่น เชือก และเชือกนั้นไปติดอยู่กับนะยิสโดยตรง ในกรณีนี้ถือว่าทำให้เสียละหมาด ถ้าหากเชือกไปติดอยู่กับสิ่งที่สะอาดและสิ่งที่สะอาดนี้ไปติดกับนะยิสอีกต่อหนึ่ง ให้พิจารณาดังนี้ ถ้าหากคนที่ละหมาดเคลื่อนไหว นะยิสเคลื่อนไหวด้วยหรือไม่ ถ้าหากเคลื่อนไหวทำให้เสียละหมาด ถ้าหากไม่เคลื่อนไหวก็ไม่ทำให้เสียละหมาด

ถาม : กำลังยืนละหมาดอยู่ มีเด็กผู้ชายยังไม่ได้เข้าสู่หนัต (ขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ) มาจับตัวคนละหมาดจะทำให้เสียละหมาดหรือไม่ ?

ตอบ : ให้พิจารณาดังนี้ ถ้าหากเด็กที่ยังไม่ได้เข้าสู่หนัต ซึ่งถือว่าเด็กนั้นติดต่อกับนะยิสที่อยู่ภายใต้หนัตที่หุ้มปลายอวัยวะเพศอยู่ ขึ้นขี่หรือทับบนตัวคนละหมาด เมื่อคนที่ละหมาดเคลื่อนไหวเด็กนั้นก็เคลื่อนไหวไปด้วย ถ้าเป็นอย่างนี้ถือว่าทำให้เสียละหมาด แต่ถ้าหากเด็กมาจับหรือเกาะตัวคนละหมาด เขาก็รีบปัดออกไปถือว่าไม่ทำให้เสียละหมาด แต่ถ้าหากปล่อยไว้ไม่รีบปัดออกไปถือว่า ทำให้เสียละหมาด

ถาม : คนหนึ่งกำลังละหมาดอยู่ มีอีกคนหนึ่งมาตามทันในขณะที่กำลังรูกะอู จะถือว่าได้ละหมาดรูกะอูนั้นหรือไม่ ในกรณีที่มีมะอุมุมที่มาละหมาดตาม ทำซ้ำตามไม่ทันอิหม่ามหมายความว่า อิหม่ามนำทั้งห่างไป 3 รุกันยาวๆ มะอุมุมตามไม่ทันจะอย่างไร หรือจะเหนียตมุฟารอเกาะห์ดี ?

ตอบ : มะอุมุมไปตามทันอิหม่าม ขณะที่อิหม่ามรูกะอูถือว่ามะอุมุมได้รูกะอูนั้นแล้ว ถ้ามะอุมุมตามอิหม่ามไม่ทัน 3 รุกันยาวๆ ให้มะอุมุมเข้าไปทำตามอิหม่ามในรุกันที่อิหม่ามกำลังกระทำอยู่ และไม่นับรูกะอูนั้นเป็นรูกะอูัตของละหมาด และถ้าหากเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้นอีก ก็ให้มะอุมุมเข้าไปตามอิหม่ามในรุกันที่อิหม่ามกำลังกระทำอยู่อีก และไม่นับรูกะอูัตนั้นเป็นรูกะอูัตของละหมาด เมื่ออิหม่ามเสร็จละหมาดให้มะอุมุมทำละหมาดต่อไปจนครบจำนวนรูกะอูัตที่ตนข้ามไปทำตามอิหม่าม หรือมะอุมุมจะเหนียตแยกตัวออกจากการตามอิหม่าม (มุฟารอเกาะห์) ก็ได้ ถือว่าเป็นสิทธิของมะอุมุมที่จะกระทำได้ แต่ไม่ควรเหนียตแยกตัวออกจากการตามอิหม่าม (มุฟารอเกาะห์) เพราะจะได้รับผลบุญ การทำละหมาดญะมาอะห์ด้วย

***** ❦ * ❦ *****

บทวิเคราะห์ สงครามอูฮุด

เชิษ หะชาเลียม

“สงคราม” ไม่ว่าจะเป็นสงครามในรูปแบบใดๆที่ได้ปรากฏขึ้นมาแล้วนั้น ย่อมเป็นที่ประจักษ์อย่างเด่นชัดว่า มันหมายถึงการสูญเสียทั้งอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และไพร่พล ซึ่งมีทั้งวีรบุรุษ วีรสตรี ตลอดจนวีรชน และแล้วผลที่ได้จากสงครามมีทั้งชัยชนะหรือความพ่ายแพ้

หลังจากที่ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) อพยพจากนครมักกะฮ์สู่นครมาดีนะฮ์แล้ว นับว่าเป็นการเปิดศักราชใหม่แห่งอัลอิสลามได้ชื่อว่า “ฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 1” ในขณะนั้น ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) มีอายุประมาณ 53 ปี ท่านนบีได้สร้างอาณาจักรแห่งอิสลามขึ้นที่นครมาดีนะฮ์นี้เอง มีการรวมตัวระหว่างบรรดาผู้อพยพ (มุฮาญีรีน) กับบรรดาชาวนครมาดีนะฮ์ (อันซอร) และเมื่อบรรดามุสลิมมีกำลังที่เข้มแข็งสามารถป้องกันตนเองได้ อัลลอฮ์ทรงบัญชาให้ทำ “สงคราม” โดยมีจุดประสงค์ใหญ่คือ

1. เพื่อป้องกันอัลอิสลามมิให้ถูกรุกราน
2. ขจัดสิ่งชั่วร้ายและความอยุติธรรมทั้งหลาย

ดังนั้นสงครามในหนทางแห่งอัลลอฮ์ (ช.บ.) จึงเกิดขึ้นเพื่อให้ชาวโลกได้มองเห็นถึงการรวมตัวที่แข็งแกร่งของบรรดามุสลิมในอาณาจักรใหม่

กองกำลังมุสลิมในยุคนั้นมีท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เป็นแม่ทัพใหญ่ ได้ถูกแบ่งออกเป็นสองกองกำลังคือ

1. กองกำลังที่มีไพร่พลไม่เกิน 30 คน ที่ภาษาอาหรับเรียกว่า “ชีรยะห์”
2. กองกำลังที่มีท่านนบีเป็นแม่ทัพนำรบ ภาษาอาหรับเรียกว่า “ค็อชวะฮ์”

บรรดานักประวัติศาสตร์บันทึกไว้ว่า เกิดการสู้รบขึ้นระหว่างกองกำลังฝ่ายมุสลิมกับกองกำลังฝ่ายต่อต้าน รวมทั้ง

สิ้นถึง 64 ครั้ง และการสู้รบทั้ง 64 ครั้ง ท่านนบีนำรบเอง 26 ครั้ง และได้แต่งตั้งผู้อื่นนำรบแทน 38 ครั้ง

เมื่อเป็นเช่นนี้ ในจำนวนสงครามทั้ง 26 ครั้ง มีสงครามหนึ่งที่เราไม่ควรลืมและถือเป็นบทเรียนที่มีค่ามากที่สุด แลกด้วยเลือดเนื้อและชีวิตนั่นคือ “สงครามอูฮุด”

สงครามอูฮุดเป็นบทเรียนที่นักประวัติศาสตร์ต้องบันทึกไว้เพื่อบุคคลรุ่นหลังได้พิจารณา

แต่ก่อนที่เราจะตัดสินลงไปว่าสงครามอูฮุดครั้งนั้น ฝ่ายมุสลิมเป็นฝ่ายที่พ่ายแพ้โดยสิ้นเชิงนั้น เหมือนอย่างนักเขียนบางท่านได้เขียนไว้ โดยมีได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วน ที่จริงแล้วสงครามอูฮุดเราจะพบว่าฝ่ายมุสลิมพ่ายแพ้นั้นเป็นการยากและไม่สมควร

เพราะเหตุที่เราจะตัดสินได้ว่าพ่ายแพ้หรือที่ภาษาอาหรับใช้คำว่า “ฮาซิมะฮ์” นั้น จะต้องมัลักษณะดังนี้

1. ผู้พ่ายแพ้ต้องได้รับความเสียหายมากมายจนกระทั่งไม่สามารถต่อการในการรบได้เลย
2. ผู้พ่ายแพ้ต้องตกเป็นเชลยอย่างแน่นอน ดัง

สงครามต่างๆที่ได้ปรากฏมาแล้ว

3. ผู้ที่ฝ่ายแพ้ย่อมจำนนด้วยตนเองอย่างสิ้นเชิง

4. ฝ่ายผู้แพ้ต้องหนีกระเจิดกระเจิงจากสนามรบ

ฉะนั้น เมื่อเรามามองทางฝ่ายมุสลิมในสงครามฮุศุด เราจะไม่พบลักษณะข้างต้นนี้เลย เราจะเห็นว่า

- จริงอยู่ที่ฝ่ายมุสลิมได้รับความเสียหาย แต่ฝ่ายกูเรชก็ได้รับความเสียหายเช่นกัน ข้อสำคัญฝ่ายมุสลิมมิได้เกิดความสะทกสะท้านต่อการเสียหายนั้นๆเลย ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ยังนำกองทัพของตนออกติดตามฝ่ายกูเรชในวันรุ่งขึ้นที่ตำบลฮาร็ออัลฮาด แต่ฝ่ายกูเรชเสียอีกเลือกเอาถอยกลับนครมักกะฮ์ โดยไม่ยอมสู้รบตามคำท้าทายฝ่ายมุสลิม

- เราจะเห็นว่าฝ่ายมุสลิมมิได้ตกเป็นเชลยสงครามในครั้งนั้นแม้แต่คนเดียว

- ไม่มีใครหนีจากสนามรบ ทุกคนสู้จนกระทั่งวินาทีสุดท้ายของสงคราม และถ้าหากฝ่ายมุสลิมหนีจากสนามรบแล้ว ฝ่ายกูเรชต้องตามมากำจัดให้สิ้นในนครมาดีนะฮ์

- ฝ่ายมุสลิมมิได้ยอมแพ้ต่อพวกกูเรชแต่อย่างใด ถ้าหากพวกกูเรชคิดว่าฝ่ายตนได้รับชัยชนะ พวกเขจะต้องอยู่ที่สนามรบเพื่อเก็บรวบรวมทรัพย์สิน อาวุธ ยุทโธปกรณ์ อย่างที่ฝ่ายมุสลิมได้กระทำในสงครามครั้งก่อน

- ถ้าเราพิจารณากันว่า พวกกูเรชได้ตั้งเป้าหมายไว้ในแผนการรบสามขั้นตอนด้วยกันคือ

1. จู่โจมฝ่ายมุสลิมอย่างกะทันหันโดยมิให้รู้ตัว

2. ทำให้ฝ่ายมุสลิมแตกแยกกันเองในสนามรบ

3. ชำท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ให้ได้

แต่ทว่าเป้าหมายแรกที่พวกกูเรชได้ตั้งเอาไว้ว่า พวกเขาคำไม่ได้แม้แต่จะเริ่มต้น เพราะเหตุว่าท่านนบีรู้แผนการนั้นก่อนเสียแล้ว

ส่วนเป้าหมายที่สองก็เช่นกัน ทั้ง อะบู ซุฟยาน และอะบู อามิร จะพยายามทำไรก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

สำหรับเป้าหมายสุดท้าย พวกกูเรชก็ไม่สามารถฆ่า นบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ได้

การที่ท่านฮัมซะฮ์ถูกฆ่าในสนามรบก็มีสาเหตุเป็นที่จะนำมาอ้างว่าฝ่ายมุสลิมฝ่ายแพ้

ฉะนั้นตามหลักของการทำสงคราม ถ้าไม่บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ยังไม่ถือว่าได้รับชัยชนะจากฝ่ายตรงข้าม

- ถ้าเรามองดูตามแบ่งของนักประวัติศาสตร์ การรบแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน เราก็จะเห็นว่าในตอนแรกมุสลิมเป็นฝ่ายได้เปรียบ ส่วนในขั้นตอนที่สองพวกกูเรชได้เปรียบ ก็เป็นการรบที่ผลัดกันรุกผลัดกันรับเท่านั้นเอง

ฉะนั้นสงครามฮุศุดจึงยากที่ใครจะกล่าวอย่างง่ายๆ ว่าฝ่ายมุสลิม โดยการนำทัพของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ฝ่ายแพ้โดยสิ้นเชิง ถ้าพิจารณากันจะไม่นับเช่นนั้นเลย และท้ายสุดพระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงให้กำลังใจแก่มุสลิม โดยตรัสว่า

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ، إِنْ يَمْسِكُ الْقَرْحُ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ ، الَّذِينَ آمَنُوا وَيَخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ، وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ ، الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ . سورة آل عمران الآية

141- 139

ความว่า “และพวกเจ้าจงอย่าท้อแท้ และจงอย่าเสียใจ และพวกเจ้านั้นคือผู้ที่สูงส่งยิ่ง หากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธา หากประสบแก่พวกเจ้า ซึ่งบาดแผลหนึ่งบาดแผลใด แน่นอนก็ย่อมประสบแก่พวกนั้น ซึ่งบาดแผลเยี่ยงเดียวกัน และบรรดาวันเหล่านั้นเราได้ให้มันหมุนเวียนไประหว่างมนุษย์ เพื่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) จะได้ทรงรับรู้บรรดาผู้ที่ศรัทธา เพื่อรับเอาบรรดาผู้เสียชีวิตในสงครามจากพวกเจ้าและอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงรักใคร่ผู้อธรรมทั้งหลายเพื่อที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) จะทรงขัดเกลابรรดาผู้ศรัทธาให้บริสุทธิ์ และทรงขจัดบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาให้หมดไป”

ซูเราะห์อาลิอิมรอน อายะห์ที่ 139-141

วัสสลาม

*****C*****

สิทธิของมนุษย์

อำนวน นะบี

يقول الرسول صلى الله عليه وسلم " مَنْ ظَلَمَ
مُعَاهِدًا، أَوْ انْتَقَصَهُ حَقًّا، أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ، أَوْ أَخَذَ
مِنْهُ شَيْئًا بِغَيْرِ طَيِّبِ نَفْسٍ مِنْهُ؛ فَإِنَّا حَاجِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
" رواه أبو داود والبيهقي

ท่านร่อซูล (ศ็อลฯ) กล่าวว่า “ ผู้ใดทุจริตต่อต่างศาสนิก
ผู้อยู่ภายใต้สนธิสัญญาของเขา หรือลดทอนสิทธิของเขา หรือ
บังคับขู่เข็ญให้กระทำเกินความสามารถของเขา หรือหยิบ
ฉวยสิ่งใดโดยที่เขาไม่เต็มใจให้ ดังนั้นข้าพเจ้าจะเป็นพยาน
หลักฐานที่ให้ประโยชน์ต่อเขาในวันกิยามะฮ์”

ความยุติธรรมที่อิสลามได้บังคับใช้ก็คือ ความยุติธรรมต่อ

ต่างศาสนิก ตามหลักนิติศาสตร์อิสลามกำหนดไว้ว่าการดูแล
ต่างศาสนิก หรือชนกลุ่มน้อยเป็นหน้าที่ของประเทศอิสลาม
จะต้องให้สิทธิทัดเทียมกับมุสลิมทุกประการสิทธิในการดำเนิน
ชีวิต ไม่บังคับให้เปลี่ยนศาสนา สิทธิประโยชน์ต่างๆได้รับการ
คุ้มครอง ซึ่งก่อนอิสลามยังไม่มีศาสนาใดที่ให้สิทธิความเสมอ
ภาคเทียบเท่าศาสนาอิสลาม แม้แต่ยุโรปเองเพิ่งจะมีเสรีภาพ
เมื่อประมาณร้อยกว่าปีนี่เอง ในอดีตท่านคอลีฟะฮ์อุมรฺ (รอฎิ)
ได้เคยสั่งเสียให้ผู้ที่จะมาเป็นคอลีฟะฮ์ก่อนที่ท่านจะเสียชีวิตว่า
เขาจะต้องทำให้ครบถ้วนตามสัญญา สู้รบอยู่ในเขตแดน และ
ไม่บังคับใช้งานจนเกินความสามารถ นี่คือนั่นที่บรรดาคอลีฟะฮ์
และปวงปราชญ์ได้สั่งเสียไว้

ผู้นำ (อิหม่าม) ยังไม่ถือว่าเป็นผู้มีความเที่ยงธรรม
จนกว่าผู้ได้บังคับบัญชาของเขา หรือผู้ปฏิบัติงานของเขาจะได้

รับความเป็นธรรม เพราะผู้นำต้องรับผิดชอบ และไม่อนุญาตให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของพวกเขา ดังท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) กล่าวว่า

قوله (ص): (إِنَّ الدِّينَ يُعَذِّبُونَ النَّاسَ فِي الدُّنْيَا يُعَذِّبُونَ فِي الْآخِرَةِ)

ความว่า “แท้จริงพวกที่ลงโทษมนุษย์ในโลกนี้พวกเขาจะถูกลงโทษในโลกหน้า”

ท่านยูซุฟ ได้รายงานหะดีษ ในเรื่องของการส่งเสริมให้มีความเมตตาต่องานที่ไม่ใช่มุสลิม และให้ปฏิบัติต่อเขาด้วยความดี อย่างไรก็ตามหะดีษนั้นครอบคลุมทั้งมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม

ท่านอุมัร บิน ค็อตต๊อบ ได้กล่าวสุนทรพจน์กับประชาชนว่า : ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) ว่า “ฉันมิได้ส่งผู้สำเร็จราชการไปยังท่าน เพื่อจะกอบโกยเอาสิ่งดีๆ หรือเอาทรัพย์สินของพวกท่านทั้งหลาย หากใครกระทำการใดนอกเหนือจากนี้ขอให้แจ้งมายังฉัน ฉันจะจัดการเอง”

เทคนิคในการเป็นผู้นำที่ดีในรูปแบบของอิสลาม ก็คือมุสลิมต้องมอบใจถวายกาย สวามิภักดิ์ต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) องค์เดียว การที่จะให้คนจำนวนมากทำกิจกรรมร่วมกัน ทำตามคำสั่งผู้นำนั้นเป็นเรื่องยาก ซึ่งแต่ละคนมีอัตตาของตนเอง เพราะผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ เป็นผู้นำทางศาสนาไม่ใช่ผู้นำทางทหาร หรือตำรวจที่มีอำนาจเหนือกลุ่มชนในสังคม ผู้นำทางศาสนา ควรใช้ศาสนาเป็นอาวุธทดสอบความดีอัน ความมีทริฐของกลุ่มชน การละหมาดรวมกันเป็นการรวมกลุ่มชนที่หลากหลายให้สยบอยู่ภายใต้ผู้นำเพียงคนเดียว ไม่มีมัสยิดใดที่มีอิหม่ามสองคนนำละหมาดในเวลาเดียวกัน อิหม่าม (ผู้นำ) ต้องให้ความเสมอภาคในการบริหารไม่ว่าจะเป็นในแง่มุมของการปฏิบัติศาสนกิจ หรือแง่มุมของการบริหาร อิสลามให้ความเสมอภาคกับทุกปัจเจกชนที่อยู่ในสังคมไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม เพราะค่าของความเป็นคนเท่ากัน จะเป็นสีผิวเดียวกันหรือต่างก็ตาม มนุษย์ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร การแสดงออกทางความรู้สึกไม่แตกต่างกัน เวลาดีใจจะยิ้ม หัวเราะ เวลาเสียใจจะเจิบขริ้ม เคร่งเครียด ร้องไห้ การแสดงออกทางอารมณ์เช่นนี้ เป็นการแสดงออกที่เหมือนกันหมดทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนสีผิวใด หรือสัญชาติใด อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ให้กำเนิดมนุษย์ทุกคนมาจากพ่อ แม่ คือ นบิอาดัม กับพระนางเฮวาว์ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ได้แสดงธรรมเมื่อครั้งทำฮัจญ์อ้อลาไว้ว่า

" يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَبِيٍّ وَلَا لِعَجَبِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدٍ وَلَا أَسْوَدَ عَلَى أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَى "

ความว่า “โอ้มนุษย์ทั้งหลาย แท้จริงพระเจ้าของพวกเจ้าองค์เดียวกัน พ่อของพวกเจ้าคนเดียวกัน พึงทราบเถิดว่าคนอาหรับไม่ประเสริฐกว่าคนที่มีเชื้ออาหรับ คนที่มีเชื้ออาหรับก็ไม่ประเสริฐไปกว่าอาหรับ คนผิวแดงไม่ประเสริฐไปกว่าคนผิวดำ และคนผิวดำก็ไม่ประเสริฐไปกว่าคนผิวแดง นอกจากความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.)”

อิสลามให้เกียรติและชื่นชมคนที่ทำความดี ซึ่งความศรัทธา ความยำเกรง ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม อิสลามนอกจากจะไม่แบ่งแยกมุสลิมด้วยกันแล้ว ยังไม่แบ่งแยกผู้ที่นับถือต่างจากมุสลิมอีกด้วย

*****C*****

ต้องรู้จักแก้ไข

เจริญ โต๊ะมาจิ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْعَالَمِينَ وَبِهِ نَسْتَعِينُ
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

คนเราเกิดมามีข้อแตกต่างกันหลายประการไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอยู่ การกิน การกิน การทำงาน จนกระทั่งเรื่องการศึกษาความรู้ สติปัญญา ความขยันหมั่นเพียร โดยเฉพาะพฤติกรรมการบริโภค นับตั้งแต่ความฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย ไม่แยกแยะว่าสิ่งไหนดีมีคุณภาพ สิ่งไหนมีพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพดังนั้นเราต้องรู้จักแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบระเบียบในการดำเนินชีวิต รู้จักกิน รู้จักดื่ม มนุษย์ถูกสร้างมาในสภาพที่พร้อมจะแก้ไข และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเราจะเห็นได้จากเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อาหารการกิน ที่อยู่อาศัยที่มักจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพราะเหตุใดเล่า พฤติกรรมเราจะเปลี่ยนไม่ได้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงตนเอง อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้กล่าวไว้ว่า

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا
بِأَنْفُسِهِمْ.. سورة الرعد الآية 11

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ (ช.บ.) จะมิทรงเปลี่ยนแปลงสภาพของกลุ่มชนใดจนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขาเอง”

เราได้รับความเข้าใจส่วนหนึ่งจากอายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์นี้คือทุกคนต้องหันมาทำความเข้าใจกับตัวเองว่าพร้อมหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลง ถ้าพร้อมแล้วก็ต้องศึกษาต่อไปว่าเรามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง พฤติกรรมการกิน การเป็นอยู่เป็นอย่างไรบ้างตามนิยม หรือสุรุ่ยสุร่ายหรือไม่ เมื่อตรวจพบแล้ว ก็ต้องรีบแก้ไขเปลี่ยนแปลงตนเองทันที

เมื่อเราแต่งตัวไปไหนมาไหน หากมีใครตำหนิ หรือติติงว่าทรงไม่สวย เราก็รู้สึกอยากจะปรับเปลี่ยนชุดเดี๋ยวนั้น ถึงแม้ว่าจะต้องยอมเสียเงินซื้อชุดใหม่ ต้องเสียเงินเสียทองอีกมากมาย ก็ยอม นี่เพียงมนุษย์เท่านั้นที่ติติง เราอยากเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงทุกเมื่อ แต่ถ้าพฤติกรรมของเราในแต่ละวันได้รับการติติงจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) แล้ว เราจะไม่เร่งรีบในการแก้ไขกระนั้นหรือ คนเราผิดได้ก็แก้ไขได้ ถ้าแก้ไขได้ก็ย่อมจะเป็นผลดีกับตัวเรา ครอบครัวของเราและสังคมของเราเอง เราก็ย่อมจะได้รับการยกย่องจากท่านนบี (ศ็อลฯ) ด้วย ดังที่ท่านได้กล่าวว่า

(كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَ خَيْرُ الْخَطَّائِينَ
التَّوَّابُونَ) الحديث

ความว่า “มนุษย์ทุกคนย่อมมีความผิด และบรรดาคนที่ผิดที่ดีที่สุดนั้น คือ บรรดาผู้ที่กลับเนื้อกลับตัว (เตาบะฮฺ)”

ทั้งนี้เราต้องยอมรับความจริงถึงการปฏิบัติของตัวเองว่าผิดเรื่องอะไร ? และจะแก้ไขอย่างไร ต้องศึกษาให้เกิดความเข้าใจและกล้าตัดสินใจในการแก้ไข การที่จะไปสู่การแก้ไขนั้น

1. ต้องศึกษาให้เกิดความเข้าใจ
2. กล้าตัดสินใจ
3. ไว้วางใจ (ตะวักกุล) มอบหมายต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.)

ข้อคิดส่งท้าย

- เราจงอย่าทำตัวเป็นเรือยาวเข้าคลองเล็ก (มันไม่สามารถถลาลำได้)
- คนเคยเลวไม่เป็นปัญหา แต่คนที่เลวจนเคยนั้นเป็นปัญหาใหญ่ *

หน้าที่ของ ผู้ศึกษาหาความรู้

กอเซ็ม มั่นคง

จากสิทธิต่างๆ ทางสังคมที่มีความสำคัญ จำเป็นที่ผู้
มีหน้าที่อบรมจะต้องระมัดระวังและเตือนผู้อยู่ใต้การดูแลของ
เขาให้มีการเคารพยกย่องให้เกียรติครู อาจารย์ และรักษา
สิทธิหน้าที่ต่างๆ เพื่อที่เยาวชนทั้งหลายจะได้เจริญเติบโตมา
พร้อมกับมารยาททางสังคมที่ดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครู
ผู้สอนมีลักษณะที่มีการดีกาวและมีมารยาทอันงดงาม ท่านนบี
(ศ็อลฯ) ได้วะซียัตที่ทรงคุณค่ามากมายอีกทั้งพระองค์ยังได้
ชี้แนะการให้เกียรติ ครูบาอาจารย์ เพื่อให้มนุษย์ทุกคนได้รู้คุณ
ค่าของครู เช่น

روى أحمد والطبراني والحاكم عن عبادة بن
الصَّامِتِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) قَالَ : لَيْسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ
لَمْ يُجِلِّ كَبِيرَ نَاوِيَرَحْمَ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفَ لِعَالِمِنَا حَقَّهُ

รายงานจากท่านอะห์หมัด ท่านตือบรอณี และท่านฮาเกม
จากท่านอุบาเดห์ บุตรของซอมิต ความว่า (แท้จริง ท่านรอ
ซุลลอฮ์ (ศ็อลฯ) ได้กล่าวว่า ไม่ใช่ข้อมมะห์ของเราผู้ที่ไม่
ยกย่องผู้อาวุโสของเราและผู้ที่ไม่เมตตาเยาวชนของเรา และ
ผู้ที่ไม่รู้จักสิทธิของครู)

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : رسول الله
(ص) : تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَتَعَلَّمُوا لِلْعِلْمِ السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ
وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعَلَّمُونَ مِنْهُ

จากท่านอะบีฮุรอัยเราะห์ (ร.ฎ.) ได้กล่าวว่าท่านรอซุ

ลุลลอฮ์ (ศ็อลฯ) ได้กล่าวว่า (ท่านทั้งหลายจงศึกษาหาความ
รู้และท่านทั้งหลายจงศึกษาเพื่อความรู้ การสงบนิ่งและการ
สำรวม และท่านทั้งหลายจงนอบน้อมกับผู้ที่ท่านทั้งหลาย
ศึกษาหาความรู้จากเขา)

จากทั้งสองฮะดีษดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่จะมีความรู้ที่ดี
ต้องเป็นผู้รู้จักคุณค่าของครูผู้สอนเขาและต้องไม่โอ้อวดเย่อ
หยิ่งต่อครูพร้อมกับต้องนอบน้อมถ่อมตนกับครูเสมอ

عن أبي أمامة عن رسول الله (ص) قال :
ثَلَاثٌ لَا يَسْتَحِقُّ بِهِنَّ إِلَّا مُتَافِقٌ ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ
وَذُو الْعِلْمِ وَ إِمَامٌ مُقْسِطٌ

จากท่านอบูอัมมะหะห์ รายงานจากท่านรอซุลลอฮ์ (ศ็อลฯ)
ความว่า (สามบุคคลที่ใครคนใดจะทำเบาะความไม่ได้ ยกเว้นผู้
นั้นเป็นมุนาฟิก (หน้าไหว้หลังหลอก) คือ (1) มุสลิมที่มีความ
อาวุโส (2) ผู้มีความรู้ (3) ผู้นำที่มีความยุติธรรม

ในหะดีษบทนี้ได้ชี้ชัดว่า ผู้ที่ไม่ให้เกียรติ ดูถูกดูแคลนครู อาจารย์ของเขา เขาผู้นั้นได้สวมบทบาทของคนมุนาฟิก ดังนั้น นักเรียน (ลูกศิษย์) ที่ดีควรปฏิบัติต่อครูดังต่อไปนี้

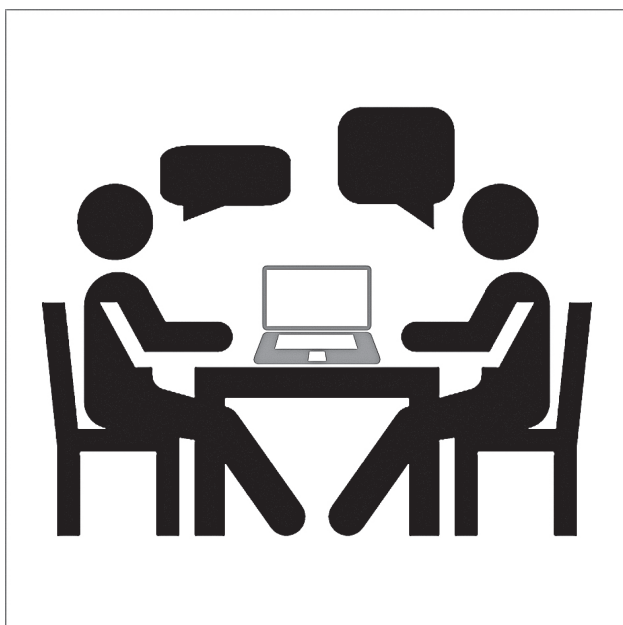
1. ลูกศิษย์ต้องตะวาดิ๊ะห็นอบน้อมต่อครูผู้สอนของเขา ให้ทำตัวเหมือนคนป่วยที่ไปพบหมอที่เชี่ยวชาญ จะต้องปรึกษาหารือ แสวงหาความพึงพอใจในสิ่งที่มีจากครู

2. ลูกศิษย์ต้องมองครูของเขาด้วยสายตาที่ให้เกียรติ และยกย่อง และต้องคิดเสมอว่าครูของเขานั้นอยู่ในระดับที่สูงส่ง

3. ลูกศิษย์ต้องรู้เสมอว่าสำหรับครูของเขานั้นมีสิทธิต่างๆ และต้องไม่ลืมความประเสริฐของครู สมควรจะกล่าวขอพรให้ครูตลอดที่ครูยังมีชีวิตอยู่ และจะต้องดูแลอุปถัมภ์ลูกหลาน เครือญาติของครูหลังจากครูเสียชีวิตไปแล้ว และควรจะไปเยี่ยมหลุมฝังศพและขออีดักฟิรให้แก่ครูที่ล่วงลับไปแล้ว และจะต้องรักษาวิชาการศาสนา มารยาทต่างๆ ที่ดีโดยเจริญรอยตามครูโดยถือว่าครูเป็นแบบอย่างที่ดี

4. ลูกศิษย์จะต้องมีความอดทนต่อครูผู้สอน มีชาวซาลิฟาท่านพูดว่า ใครไม่อดทนต่อการศึกษา ชีวิตของเขาจะตกอยู่ในความโง่เขลามืดบอด และถ้าใครอดทนการงานของเขา ก็จะนำไปสู่ความมีเกียรติทั้งดุนยาและอาคีเราะห์

5. ลูกศิษย์ต้องนั่งต่อหน้าครูอย่างมีมารยาท สงบเสงี่ยม

นอบน้อม ให้เกียรติ คอยรับฟัง มองไปครูด้วยสายตาที่ชื่นชม

6. ลูกศิษย์จะไม่เข้าไปหาครูไม่ว่าในห้องเรียน บ้าน หรือสถานที่เฉพาะของครู นอกจากจะต้องขออนุญาตก่อน

7. ลูกศิษย์สมควรที่จะเข้าไปหาครูในสภาพที่แต่งกายเรียบร้อย ร่างกาย เสื้อผ้าต้องสะอาด โดยเฉพาะเมื่อเข้าไปหาเพื่อศึกษาหาความรู้ในสถานศึกษา เพราะมัจลิส คือการขีกรุลลอฮ์ และเป็นที่ชุมนุมอิบาตะห์

8. เมื่อครูนำเสนอหลักฐานในฮุกุมใดตองนึ่งฟังอย่างตั้งใจ ถึงแม้ว่าจะเคยได้ยินมาแล้วก็ตาม

เรื่องสิทธิหน้าที่ที่ศิษย์จะต้องปฏิบัติต่อครูจึงมีหลายสิ่งหลายอย่าง เพราะเนื่องจากครูคือผู้ที่ให้คำสอนต่างๆ ความรู้ต่างๆ กับศิษย์ทุกคน จะต้องมิจิตสำนึกที่ดีอย่าเสแสร้งแก่งกระทำ ชีวิตของศิษย์จะได้มีความเจริญรุ่งเรือง ประสพผลสำเร็จทั้งโลกนี้และโลกหน้า

***** ❦ * ❦ *****

มุสลิมะห์วันนี้

(ตอนจบ)

ลาติฟาห์ กิตติธรรมรัตน์

การศึกษาที่ปราศจากคุณธรรม มีแต่จะนำมาซึ่งความเสียหาย การศึกษาในอิสลามจึงต้องมีทั้งวิชาการและจริยธรรมควบคู่กันไปเสมอ มุสลิมะห์จึงต้องรำลึกว่า การเป็นผู้ศรัทธาคือเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ทั้งนี้ นอกจากจะต้องจริงจังกับการแสวงหาความรู้ที่มีวินัยแล้ว ยังต้องจริงจังกับการขัดเกลาจิตวิญญาณให้บริสุทธิ์ นักศึกษามุสลิมะห์ควรจัดตารางสำหรับการทำอิบาดะห์ประจำวันอย่างเป็นระบบ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ปลุกฝังคุณลักษณะของประชาชาติสายกลาง (อุมมะตุนวะซะตอ) ที่สำคัญ ต้องออกห่างจากการดิ้นรนที่มักเป็นกิจวัตรของสตรีทั่วไป จงอย่าลืมว่า การนินทาเปรียบดั่งการกัดกินเนื้อศพพี่น้องของตน ซึ่งมีโทษหนัก อีกทั้งเป็นการกระทำที่เป็นบาปและน่ารังเกียจ สังคมมุสลิมควรผลัดตัวเองให้ออกห่างจากการดิ้นรนที่นับว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของความแตกแยกอย่างไม่ต้องสงสัย

“โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย พวกเจ้าจงปลีกตัวให้พ้นจากส่วนใหญ่ของการสงสัย แท้จริงการสงสัยบางอย่างนั้นเป็นบาป และพวกเจ้าอย่าสอดแนม และบางคนในหมู่พวกเจ้าย่านินทาซึ่งกันและกัน คนหนึ่งในหมู่พวกเจ้านั้นชอบที่จะกินเนื้อพี่น้องของเขาที่ตายไปแล้วกระนั้นหรือ พวกเจ้าย่อมเกลียดมัน และจงยำเกรง อัลเลาะห์เถิด แท้จริงอัลเลาะห์นั้นเป็นผู้ทรงภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ” (อัลหุญรูต : 12)

มุสลิมะห์ในฐานะผู้ประกอบอาชีพ

การแสวงหาปัจจัยยังชีพเป็นสิ่งที่ยุทธศาสนาส่งเสริม มุสลิมะห์สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนถนัดได้ แต่ต้องใส่ใจ

ในเรื่องความเหมาะสม งานที่ทำควรไม่ผิดหลักศาสนา สถานที่ทำงานควรมีสภาพแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย บทสนทนาระหว่างบุตรสาวของนบีซุฮัยบ์กับนบีมุซาอิมคือตัวอย่างการทำงานนอกบ้านของมุสลิมะห์ในอดีต

“และเมื่อเขามาพบบ่อน้ำแห่งมดัยน เขาได้พบฝูงชนกลุ่มหนึ่งกำลังตักน้ำ และนอกจากพวกเขาเหล่านั้น เขายังได้พบหญิงสองคนคอยห้าม (ฝูงแกะ) เขา (มุซา) กล่าวถามว่า เรื่องราวของเธอทั้งสองเป็นมาอย่างไร นางทั้งสองกล่าวว่า เราไม่สามารถตักน้ำได้จนกว่าคนเลี้ยงแกะเหล่านั้นจะถอยออกไปและบิดาของเราก็เป็นคนแก่มาแล้ว” (อัลเกาะศ็อศ : 23)

เรื่องราวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสตรีมุสลิมะห์สามารถทำงานนอกบ้านได้ บุตรสาวของนบีซุฮัยบ์ต้องออกมาตักน้ำ เพื่อเลี้ยงฝูงแกะเพราะพ่อของเธอเป็นผู้ชราภาพและไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ ถึงกระนั้น เธอก็ยังคำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ เพราะนางเลือกที่จะไม่เข้าไปปะปน เบียดเสียดกับกลุ่มบุรุษที่กำลังตักน้ำให้ฝูงสัตว์ของพวกเขา แต่จะรอจนกว่าฝูงชนออกไปก่อน

ในยุคของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) ก็พบว่ามิเศาะฮาบีเยห์หลายท่านที่มีอาชีพการงานและต้องทำงานนอกบ้าน เช่น อัลสมอ์ บุตรสาวของเคาะลีฟะห์อะบูบักร์ ที่ต้องดูแลและให้อาหารสัตว์ ทำไร่นา และแบกอินทผลัมเป็นระยะทางมากกว่าหนึ่งกิโลเมตร แม้ท่านศาสดา (ซ.ล) และเหล่าเศาะฮาบะห์เสนอให้นางขึ้นอูฐ นางก็ยังปฏิเสธเพราะเกรงว่าสามีจะไม่พอใจถ้าเห็นนางเดินทางอยู่กับผู้อื่น

การทำงานนอกบ้านจึงไม่ใช่สิ่งที่อิสลามห้าม แต่ต้องพึงรำลึกว่า การรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของ มุสลิมะห์และการวางตัวให้เหมาะสมเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ยิ่งถ้าต้องร่วมงานกับต่างศาสนิก การให้เกียรติ เข้าใจ และเข้าถึง จะทำให้น้ำหนักงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ มุสลิมะห์ควรมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน พยายามให้ทุกวินาทีเป็นไปเพื่อการ ibadah การทำงานนอกบ้านจึงจะส่งผลดีทั้งทางวัตถุและจิตวิญญาณ

ความเข้าใจที่ว่าอิสลามห้ามผู้หญิงไม่ให้ทำงานนอกบ้าน จึงเป็นความเข้าใจผิดที่อาจมีที่มาจากวัฒนธรรมของกลุ่มชนบางกลุ่ม ถึงกระนั้น อิสลามก็ไม่ปฏิเสธว่า สตรีคือผู้ทรงพลังในบ้าน การดูแลสามีและบุตรย่อมเป็นอีกงานหนึ่งที่ไม่มีความสามารถทำได้ดีไปกว่าเธอ ฉะนั้นแพทย์เท่านั้นคือผู้ที่สามารถรักษาคนไข้ได้ดีที่สุด สามีย่อมต้องการภรรยา บุตรย่อมต้องการมารดา ฉะนั้น สตรีที่ออกมาเรียกร้องสิทธิต่างๆ จึงไม่ควรปฏิเสธหลักความจริงข้อนี้ อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความ

สำคัญกับสถาบันครอบครัว เพราะครอบครัวคือรากฐานในการสร้างสังคมและประเทศชาติ อิสลามจึงเน้นให้สตรีทำหน้าที่ภายในบ้านให้ดีที่สุด แต่นั่นมิได้หมายถึง การกักกันให้เธออยู่แต่ในบ้าน อิสลามมีมุมมองในเรื่องของความอิสระที่เป็นเอกลักษณ์ ความอิสระเสรีในอิสลาม คือ ความอิสระที่ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล) ได้ให้นิยามไว้ในวาระของท่านว่า

“อุปมาการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่ยืนหยัดบนขอบเขตแห่งอัลเลาะห์กับผู้ที่ล่องเกิน อุปมาดังคนกลุ่มหนึ่งซึ่งทั้งหมดอยู่ในเรือลำเดียวกัน บางคนได้อยู่บนบก บางคนได้อยู่บนล่อง สำหรับคนที่อยู่บนล่องต้องเดินผ่านคนชั้นบนเมื่อต้องการดักน้ำมาใช้ ดังนั้น พวกเขาจึงกล่าวว่า ถ้าพวกเราเจาะรูที่ไหนสักแห่งใกล้ตัวเรา พวกเราคงไม่จำเป็นต้องไปรบกวนคนชั้นบน ฉะนั้น ถ้าพวกเขาจะเลย และวางเฉยกระทำในสิ่งที่พวกเขาต้องการ ไม่ห้ามปรามกัน พวกเขาทั้งหมดต้องเผชิญกับความหายนะ หากพวกเขาต่างห้ามปรามซึ่งกันและกัน พวกที่อยู่ชั้นล่าง และทุกคนจะปลอดภัย” (รายงานโดยบุคอรี)

ด้วยเหตุนี้ อิสรภาพในอิสลาม คือ อิสรภาพภายใต้ขอบเขตและกฎเกณฑ์ อาจกล่าวได้ว่า เมื่อประเทศหนึ่งๆ ยังต้องมีกฎหมายไว้คอยควบคุมความประพฤติของคนในชาติ อิสรภาพที่ประชาชนได้รับย่อมต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย อิสรภาพของสตรีก็เช่นเดียวกัน ต้องอยู่ภายใต้กรอบและขอบเขตที่เหมาะสม จะฝ่าฝืนหรือกระทำการใดโดยอำเภอใจทั้งหมดมิได้ มุสลิมะห์ในฐานะภรรยาและมารดา

อิสลามให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิสตรี ระบบครอบครัวในอิสลามจึงเป็นระบบลูกโซ่ที่จะต้องมีการรับผิดชอบสิทธิที่สตรีพึงได้รับอย่างต่อเนื่อง สตรีที่ยังโสด บิดาต้องรับผิดชอบต่อสิทธิอันชอบธรรมของเธอทั้งหมด ครั้นเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเป็นผู้ทำหน้าที่แทนบิดาของเธอ สิทธิขั้นพื้นฐานที่สามีต้องมอบให้ภรรยามีสองประการหลัก คือ สิทธิทางการเงิน และสิทธิในการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ในอิสลาม แม้ว่าภรรยาจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะ สามีมีหน้าที่แสวงหาปัจจัยยังชีพให้กับเธอ รับผิดชอบในเรื่องเสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายประจำวันตามกำลังความสามารถของเขา ในขณะที่เดียวกัน เธอมีสิทธิได้รับการปรนนิบัติที่ดีจากสามี ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล) ให้ข้อคิดกับบรรดาสามีไว้ว่า

“คนที่ดีที่สุดในหมู่พวกท่านคือผู้ที่ทำดีต่อครอบครัวของเขา และฉันคือผู้ที่ทำดีต่อครอบครัวของฉัน” (รายงานโดยบุคอรี)

อนึ่ง การปรนนิบัติที่ดีในที่นี้ หมายถึง การให้ความอ่อนโยน ดูแลเอาใจใส่ ให้เกียรติ ไม่ค้นหาข้อตำหนิความบกพร่องและความผิดพลาดของภรรยา ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ล่วงเกินภรรยาแม้จะด้วยวาจา รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ที่ดีอื่นๆที่ภรรยาควรได้รับจากสามีของเธอ

ประเด็นหนึ่งที่กลายเป็นความเข้าใจผิด คือ การอนุญาตให้ตีภรรยาได้เมื่อเธอดื้อดึง ในความเป็นจริง อิสลามมีมาตรการสำหรับสามีในการอบรมภรรยาที่ประพฤติตนไม่

เหมาะสม นั่นคือ ให้เริ่มต้นด้วยการตักเตือน ไม่ร่วมหลับนอน (ไม่มีเพศสัมพันธ์) และสุดท้าย อนุญาตให้ตีเบาๆ โดยมีเงื่อนไขว่าการตีนั้นให้ตีเหมือนกำลังอบรมสั่งสอนบุตร ต้องตีด้วยความรักความเมตตา ต้องไม่ทำให้เกิดบาดแผล ไม่ทำให้กระดูกแตกหัก และไม่ตีที่ใบหน้า อีกทั้งยังให้ถือเป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น การตบตีภรรยาอย่างป่าเถื่อน การใช้คำพูดที่รุนแรงและพฤติกรรมอื่นๆ ที่โหดร้ายจึงเป็นสิ่งที่อิสลามห้ามกระทำโดยเด็ดขาด

สำหรับภรรยา เธอมีหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อสามีเช่นเดียวกัน นั่นคือ ต้องเชื่อฟังสามีในสิ่งที่ไม่ขัดกับอิสลาม ปกป้องเกียรติยศและรักษาชื่อเสียงของสามี ดูแลตัวเองให้ดูดีอยู่เสมอ แสดงความรักต่อสามี ไม่ออกนอกบ้านก่อนได้รับอนุญาต ไม่อนุญาตให้ชายอื่นเข้าบ้านในขณะที่สามีไม่อยู่ หลีกเลี่ยงการโต้เถียงสามี เป็นต้น

อนึ่ง การประคับประคองชีวิตคู่ให้ยั่งยืนนั้นต้องอาศัยความอดทน มุสลิมะห์จึงควรเรียนรู้หน้าที่และหลักการที่อิสลามวางไว้อย่างลึกซึ้ง ศึกษาอัลกุรอานและหะดีษที่กล่าวถึงการได้มาซึ่งครอบครัวเปี่ยมสุข และพึงรำลึกอยู่เสมอว่าการปรนนิบัติสามีคือการทำอิบาดะห์เพื่ออัลเลาะห์ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) เตือนภรรยาทุกคนว่า

“เมื่อสตรีได้ทำการละหมาด 5 เวลา ถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน รักษาอวัยวะเพศของนาง และเชื่อฟังสามีของนาง นางก็จะถูกเชื่อเชิดว่า จงเข้าสู่สวรรค์ทางประตูใดก็ได้ตามที่นางปรารถนา” (รายงานโดยอะห์มัด)

ในยุคปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสามีภรรยาในสังคมมุสลิมมีสาเหตุมาจากการไม่รู้สิทธิหน้าที่ ไม่นำอิสลามมาเป็นทางนำ ไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ต้องแบกรับ ทั้งโลกนี้และโลกหน้า การใช้ชีวิตคู่อย่างสะเพร่าและไม่เรียนรู้ศึกษาวิธีการ ล้วนนำมาซึ่งปัญหาครอบครัว สังคมและประเทศชาติ สังคมมุสลิมจึงควรจัดให้มี Marriage Course ซึ่งเป็นหลักสูตรสั้นๆ ที่สอนเกี่ยวกับการแต่งงานและชีวิตครอบครัวตามหลักการอิสลาม โดยทุกคนต้องได้รับประกาศนียบัตรจากหลักสูตรนี้ก่อนที่จะได้รับการอนุมัติให้แต่งงานได้

สำหรับมุสลิมะห์ที่กลายเป็นมารดาแล้วนั้น เธอต้องรำลึกอยู่เสมอว่า การดูแลและอบรมบุตรคือหน้าที่อันยิ่งใหญ่ เธอมีหน้าที่ปกป้องลูกๆ ของเธอให้รอดพ้นจากไฟนรก เธอควรมีการวางแผนการเลี้ยงดูบุตรที่ชัดเจน จากคำสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) พบว่า ท่านสั่งให้พ่อแม่เอาใจใส่

ในเรื่องการละหมาดของลูก โดยต้องสั่งให้ลูกละหมาดตอนอายุ 7 ขวบ และทำโตะเมื่ออายุ 10 ขวบ หลายครอบครัวที่เพิกเฉยต่อคำสอนนี้ มักจะได้รับผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาเท่าใดนัก การกำชับให้ละหมาดจนติดเป็นนิสัยตั้งแต่เยาว์วัยนั้น เป็นยุทธวิธีการสร้างวินัยที่ทรงประสิทธิภาพ มุสลิมะห์จึงต้องกดดันในเรื่องนี้เป็นพิเศษ ช่วงอายุดังกล่าว เด็กสามารถจดจำและถูกออกแบบได้ตามที่พ่อแม่ปรารถนา มารดาจึงไม่ควรให้ช่วงอายุดังกล่าวผ่านไปอย่างไร้ค่า

อีกประการหนึ่ง คือ การให้ความรัก ความเมตตากับลูก พ่อแม่ทุกคนย่อมรักลูก แต่ความเมตตา คือ สิ่งที่ต้องกระทำเป็นพิเศษ บางครั้งอาจต้องใช้ความอดทนในการแสดงความเมตตานั่น เช่น กรณีที่ลูกก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง ไม่ว่าจะเป็นวัยใด ควรใช้ความอ่อนโยนและความเมตตาเข้าแก้ปัญหามากกว่าการใช้ความรุนแรง พ่อแม่บางคนใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับลูก คำหยาบ คำว่าอย่างเสียหาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) ห้ามทั้งสิ้น

บทเรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการจูบลูกด้วยความรัก การจูบเป็นสัมผัสทางกายที่แสดงถึงความรัก ความเมตตา ลูกจะมีจิตใจที่อ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง ถ้าเขาถูกมอบสัมผัสแห่งรักนี้อย่างต่อเนื่อง ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) ส่งเสริมให้พ่อ

แม่จูบและให้เกียรติลูก ท่านศาสดา (ซ.ล) เป็นตัวอย่างของพ่อที่ไม่อาจหาได้ในยุคปัจจุบัน เพราะเมื่อฟาฏิมะห์ บุตรสาวของท่านเข้ามาหา ท่านจะลุกขึ้นยืนต้อนรับเธอ จูบหรือหอมเธอ และจัดหาที่นั่งให้กับเธอ นับเป็นภาพแห่งการให้เกียรติบุตรสาวที่หาได้ยากโดยแท้

อีกประการหนึ่ง มารดาควรดูแลเอาใจใส่ในเรื่องเพื่อนของลูก หนังสือที่ลูกอ่านหรืองานอดิเรกที่ลูกชอบ เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเขา จงอย่าลืมนะว่า เด็กทุกคนนั้นเกิดมาอย่างบริสุทธิ์ พฤติกรรมของลูกไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีอย่างไร ย่อมต้องมีที่มาที่ไปและต้นแบบอย่างแน่นอน

การเป็นมุสลิมะห์ที่สมบูรณ์แบบทั้งสามบทบาท ไม่ใช่สิ่งที่กระทำได้อย่างง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อต้องสวมหมวกหลายใบในเวลาเดียวกัน ถึงกระนั้น คำพูดของ William Ross Wallace ที่ว่า

“The hand that rocks the cradle is the hand that rules the world”

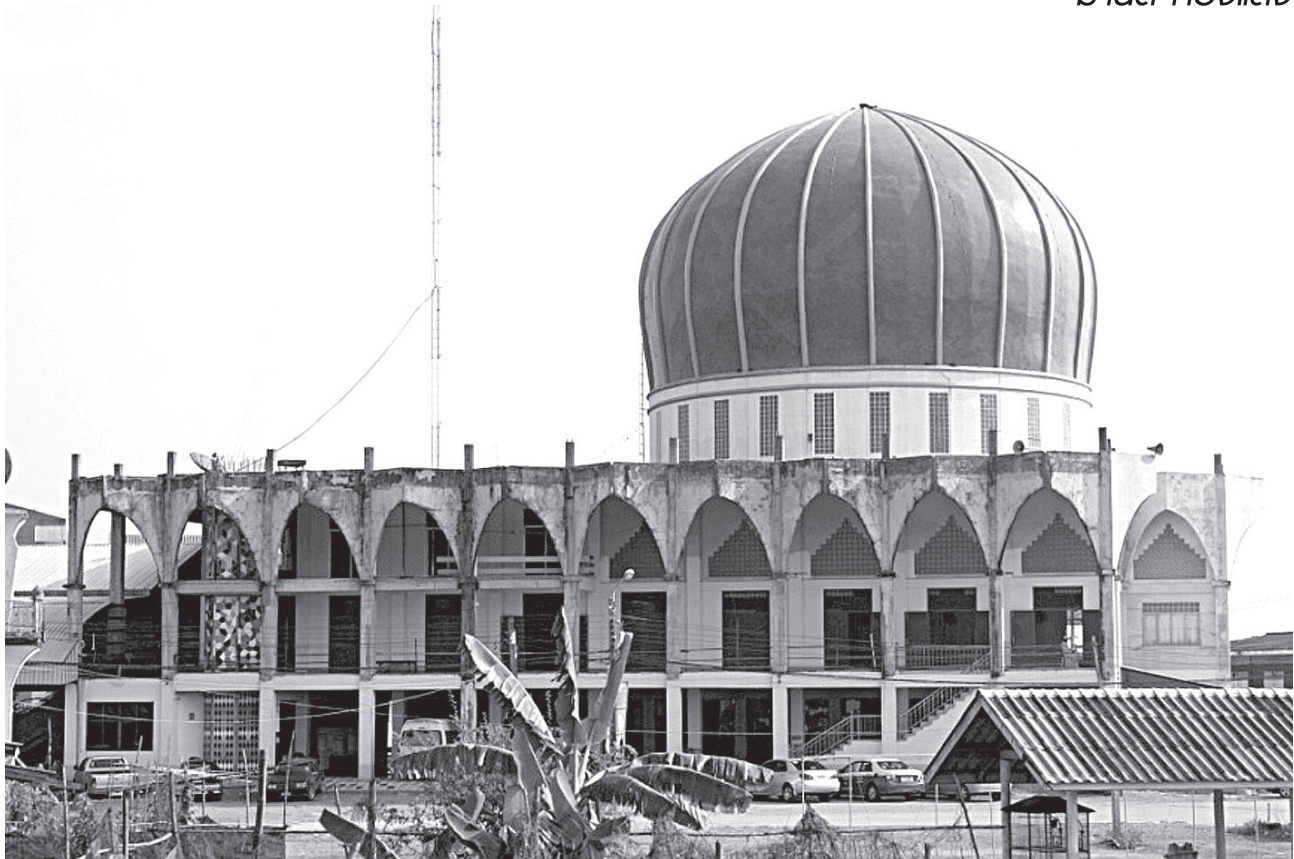
มือที่ไกวเปลคือ มือที่ครองโลกนั้น ยังคงเป็นจริงเสมอ

***** ❦ * ❦ *****

ประวัติความเป็นมาของ มัสยิดเราะหฺมาตุลอิสลามียะ (บ้านเกาะ)

มานิต กองแสง

บรรพบุรุษของชุมชนบ้านเกาะในอดีตนั้น ได้อพยพมาจากรัฐไทรบุรี ประมาณเกือบ 200 ปี ในรัชกาลที่ 3 โดยมาตั้งหลักปักฐานอยู่ ณ ริมคลองแสนแสบ บริเวณบ้านทรายทองดิน อาชีพหลักของพี่น้องมุสลิม คือ การทำนา โดยการถางป่ากับมือ ตามพื้นที่ที่รัฐกำหนดให้ ในแนวชายคลองแสนแสบ เมื่อพี่น้องชาวทรายทองดินได้อยู่กันหนาแน่นมากขึ้น จึงอพยพมาอยู่บนดอนตามคลองซอย คือ คลองบึงใหญ่เชื่อมกับคลองแสนแสบ และคลองประเวศบุรีรมย์ บ้านเกาะในสมัยก่อนนั้น หากมองจากคลองแสนแสบ จะเห็นต้นไม้ใหญ่ ขึ้นเป็นเกาะ เลยเรียกว่า “บ้านเกาะ” อยู่ห่างจากคลองแสนแสบประมาณ 1 กม.

ในปี 2450 พี่น้องมุสลิมได้เข้ามาอยู่บริเวณบ้านเกาะมากขึ้น ททยอยเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ แต่ยังไม่ประกอบศาสนกิจที่มีสยิดกามาลุลอิสลาม จนกระทั่งปี 2480 ผู้ใหญ่หลายท่านมีมติเห็นสมควรสร้างบาแลขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการละหมาดตอราเวียห์ ละหมาดฟิรดู ส่วนละหมาดวันศุกร์ ละหมาดวันอีดทั้งสอง จะไปละหมาดที่มัสยิดกามาลุลอิสลาม จนกระทั่งปี 2495 นายหะยีลิ้ม สุวรรณมณี อิหม่าม นายก็๊ก โต๊ะหมั่น คอเต็บ และนายอาลี สุไลมาน ได้ยื่นขอจดทะเบียนมัสยิด ณ ที่ทำการศาลากลางจังหวัดพระนคร และเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2495 ทะเบียนเลขที่ 10 จดทะเบียนมัสยิดและแยกตัวจากมัสยิดกามาลุลอิสลาม

อดีตผู้นำศาสนาของ มัสยิดเราะหฺมาตุลอิสลามียะ

ตำแหน่งอิหม่าม ได้แก่

1. นายหะยีลิ้ม	สุวรรณมณี
2. นายริดตวาลย์	มะซอลและ
3. ฮัจยีมาน	บัวเจริญ
4. ฮัจยีสมาน	โซ๊ะลี
5. ฮัจยีอารี	บัวเจริญ

ตำแหน่งคอเต็บ ได้แก่

1. นายก๊ก	โต๊ะหมั่น
2. นายมาน	บัวเจริญ
3. ฮัจยียะฟัก	มดมิน
4. ฮัจยีอารี	บัวเจริญ
5. นายฮารูน	อิสมาแอล

ตำแหน่งบิหลั่น ได้แก่

1. ฮัจยีอาลี สุไลมาน
2. ฮัจยีห้วงหมัด หวังเกษม

ปัจจุบันประชาชนในชุมชน ประกอบอาชีพ

- ♦ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ และส่วนน้อยยังทำนาอยู่
- ♦ ฐานะเศรษฐกิจ อยู่ในระดับพออยู่ พอกิน และระดับปานกลาง จำนวนสัปบุรุษ ประมาณ 750 ครอบครัว ประชากร 3,500 คน อยู่ในเขตแสนแสบ และเขตใกล้เคียง

บุคลากรบริหาร

- ♦ มัสยิดมี อิหม่าม อาริย์ บัวเจริญ เป็นอิหม่ามประจำมัสยิด
- ♦ คอเต็บ นายฮารุณ อิสมาแอล
- ♦ บิหลั่น นายห้วนหมัด หวังเกษม และคณะกรรมการที่เลือกโดย สัปบุรุษ 15 คน
- ♦ มีที่ปรึกษาคณะกรรมการมัสยิด 12 คน
- ♦ มีคณะอนุกรรมการช่วยบริหารอีก 45 คน

- ♦ มีชุมชนที่สัปบุรุษสังกัดอยู่ 6 ชุมชน

- ชุมชนสุเหร่าบ้านเกาะ
- ชุมชนทองสงวน
- ชุมชนฉัตรหลวง
- ชุมชนอับดุลรอมาน
- ชุมชนอนันต์สามัคคี
- ชุมชนสามัคคีพัฒนา

- ♦ มีโรงเรียนสอนศาสนาเราะหฺมาตุลอิสลามียะ มีคณะครูทั้งหมด รวม 7 คน มีนักเรียน 170 คน

- ◆ คณะครูพี่เลี้ยงประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเราะห้มาตุลฯ 6 คน
- ◆ ครูสอนศาสนาภาษาอาหรับ ในเรือมัลยิด อีก 8 คน
- ◆ มีคณะกรรมการศึกษา อีก 9 คน
- ◆ รวมทั้งสิ้น 102 คน

นโยบายการบริหาร

1. พัฒนาการศึกษาด้านศาสนา สามัญ วิชาชีพ ให้กับลัปบุรุษ
2. พัฒนาคุณภาพชีวิตของปวงลัปบุรุษ ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
3. พัฒนามัลยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนให้ปวงลัปบุรุษมีจิตผูกพันกับมัลยิดตลอดไป
4. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์
5. ประสานนโยบาย และประสานงานกับรัฐและเอกชนทุกระดับ
6. รักษาวัฒนธรรมอิสลาม ให้ยืนยงตลอดไป
7. ให้ปวงลัปบุรุษ มีส่วนร่วมในการบริหารมัลยิดและสามารถคัดค้านฝ่ายบริหารได้
8. สนับสนุนเรื่องการเมือง โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

มัลยิดหลังปัจจุบัน

ในปี 2543 ลัปบุรุษเพิ่มมากขึ้นหลังเก่าทรุดโทรมมาก และเป็นไม้ค้ำแคบ คณะกรรมการจึงมีมติสร้างมัลยิดหลังใหม่เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงขณะนี้ หมดค่าใช้จ่ายไปแล้ว 20 ล้านบาท ก็ยังมีสิ่งที่จะต้องทำอีกหลายรายการ

กิจกรรมของมัลยิด

- มีวิทยุชุมชนทาง F.M.105.75 MHz ตั้งแต่วันที่ 05.00-19.00 น.ทุกวัน
- มีวิทยุ ONLINE ไปทั่วโลกผ่าน WWW.RAHMATUL.COM และเข้าไปดูกิจกรรมของมัลยิดได้ที่ WWW. Facebook.com/rahmatul min
- มีการอบรมศาสนาและการสอนอ่านกรูอ่าน (กอรี)
- มีเสียงตามสาย เข้าสู่ชุมชน ได้รับฟังข่าวสาร
- มีตลาดน้ำบ้านเกาะ เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า และเน้นให้ชุมชนทำเกษตรพอเพียง “ผักสวนครัวรั้วกินได้” รับ

ประทานเอง หรือนำมาขายที่ตลาดน้ำ

- พัฒนาแหล่งน้ำ อนุรักษ์คลองและสิ่งแวดล้อม
- เลี้ยงปลาในบ่อ สอนวิธีการเลี้ยง
- จัดสวนพฤษาเพื่อสุขภาพ
- จัดทัวร์ ทางน้ำตามเส้นทางที่กำหนด 7 มัลยิด และร่วมละหมาดสุนัตตะฮียะตุลมัลยิดฯ
- มีห้องสัมมนา ห้องจัดเลี้ยง ที่รับรองแขกได้ถึง 150 คน
- มีห้องพักเป็นหมู่คณะ รับรองแขกได้ถึง 100 คน

ตลาดน้ำบ้านเกาะ มัลยิดเราะห้มาตุลฯ มีเรือบริการ มีมัคคุเทศก์ พาชมมัลยิด 7 มัลยิด ริมคลองแสนแสบ ร่วมละหมาดสุนัตตะฮียะตุลมัลยิด ราคาเป็นกันเอง ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่

มัลยิดเราะห้มาตุลอิสลามียะ

59 หมู่ 4 แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
10510 โทร 02-9148299, 02-914830
WWW.RAHMATUL.COM
WWW.Facebook.com/rahmatulMin

*****C******

มารู้จัก ประชาคมอาเซียน กันเถอะ

ไพศาล วิชาลากรณ

คำว่า ASEAN ในปัจจุบัน ดูเหมือนว่าจะเป็นคำยอดนิยมที่อยู่ในลำดับต้นๆ ที่ผู้คนพูดถึงกันค่อนข้างมาก ในขณะที่เดียวกันก็ดูเหมือนว่าผู้คนของประเทศไทยเรายังมีความรู้ – ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ในภาพรวมไม่มากนัก ผมจึงขอถือโอกาสนี้ นำเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่อง ASEAN มาฝากท่านทั้งหลายด้วย โดยหวังว่าท่านทั้งหลายจะได้รู้ – ได้เข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับที่มากขึ้น – ถูกต้องขึ้น และช่วยกันเผยแพร่เรื่องนี้ให้สังคมได้รับทราบในวงกว้างตามความเหมาะสมต่อไป

ผมเข้าใจว่าท่านทั้งหลาย คงจะรู้แล้วว่า โลกที่เราอาศัยอยู่ใบนี้ ประกอบด้วย 7 ทวีป คือ เอเชีย แอฟริกา อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ยุโรป ออสเตรเลีย และแอนตาร์กติกา โดยมีประชากรอยู่รวมกันทั้งหมดประมาณ **6,797.9** ล้านคน สำหรับ **ทวีปเอเชีย** ที่ประเทศไทยเรารวมอยู่ด้วยนั้น มีอยู่ทั้งหมด 48 ประเทศ ประชากรในภาพรวมประมาณ **3,879** ล้านคน ในจำนวนประชากรของทวีปเอเชียดังกล่าว **จีน** เป็นประเทศที่มีประชากรมากถึง **1,335.4** ล้านคน

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ **เอเชียอาคเนย์** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทวีปเอเซียนั้นเป็นดินแดนที่ปรากฏอยู่บนแผนที่โลกในช่วงพิกัดละติจูดที่ 10 – 28 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 92 – 140 องศา ตะวันออก ประกอบด้วยประเทศต่างๆจำนวน 11 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา ติมอร์ อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และ บรูไน ดารุสซาลาม มีพื้นที่รวมกันมากกว่า 807,000 ตารางไมล์ หรือประมาณ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรมากกว่า 600 ล้านคน มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบ ภูเขา แม่น้ำ ชองแคบ ป่าทึบ และเกาะต่างๆ โดยมีเกาะชาวของประเทศอินโดนีเซีย เป็นเกาะที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดในโลก เป็น

เกาะที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ซึ่งในส่วนของศาสนานั้น 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีผู้นับถือศาสนาพุทธอยู่ประมาณ 44% ศาสนาคริสต์ 27% ศาสนาอิสลาม 22% และศาสนา – ความเชื่ออื่นๆ อีกประมาณ 5% เช่น เต๋า ขงจื้อ ฮินดู และภูตผี เป็นต้น

♦ **อดีตผู้อำนวยการสำนัก สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ**

♦ **อดีตรองเลขาธิการ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโก ประเทศไทย**

จากข้อมูลในภาพรวมโดยสังเขป ของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า 11 ประเทศนี้มีจำนวนประชากรและจำนวนพื้นที่รวมกันค่อนข้างมาก หากจะมีวิสัยทัศน์นำประเทศเหล่านี้มาอยู่รวมกัน ที่ใกล้ชิดให้ได้

มากที่สุด ก็น่าจะมีผลดีในการอยู่ร่วมกัน ง่ายต่อการพัฒนา
สะดวกในการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และการคมนาคม
ส่งผลให้พัฒนาการในด้านต่างๆของประเทศในภูมิภาคนี้ เจริญ
ก้าวหน้าและดำเนินต่อไปด้วยความเรียบร้อย – รุ่งเรืองใน
ทุกๆด้าน ดังนั้น ในวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ผู้นำประเทศ
ต่างๆจำนวน 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์
สิงคโปร์และไทย จึงได้มาประชุมพร้อมกันที่กระทรวงการต่าง
ประเทศของประเทศไทย คือวังสราญรมย์ และมีมติเห็นพ้อง
ร่วมกันที่จะจัดตั้งประชาคม ASEAN ขึ้นเป็นครั้งแรก โดย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยที่
อยู่ร่วมในองค์คณะของผู้นำ 5 ประเทศดังกล่าว คือ พ.อ. ถนัด
คอรีมนตร์

คำว่า **ASEAN** นี้ เป็นคำนาม อ่านออกเสียงว่า **อาเซียน**
(อย่าออกเสียงผิดว่า **เอเซียน (ASIAN)** เพราะคำว่า **ASIAN**
นั้น เป็นคำคุณศัพท์ ซึ่งภาษาอังกฤษ เรียกว่า คำ adjective
มีไว้สำหรับขยายคำนาม เช่น Asian games) คำว่า **ASEAN**
นี้ ย่อมาจากคำว่า **Association of Southeast Asian
Nations** ซึ่งภาษาไทยของเราใช้คำว่า **สมาคมประชาชาติ
แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** หรือ **ประชาคมอาเซียน** นั่นเอง

ปัจจุบัน ประชาคม ASEAN มีประเทศสมาชิกอยู่ทั้งหมด
10 ประเทศ โดย 5 ประเทศแรก ที่ร่วมกันก่อตั้งเมื่อ 8
สิงหาคม 2510 คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์
และไทย ต่อมาประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 5 ประเทศ คือ
บรูไนดารุสซาลาม (8 มกราคม 2527) เวียดนาม (28 กรกฎาคม
2538) สปป.ลาวและพม่า (23 กรกฎาคม 2540) โดยมี

กัมพูชาเป็นประเทศสมาชิกล่าสุดเมื่อ 30 เมษายน 2542

ในภาพรวมๆนั้น ASEAN มีเป้าหมายหลักที่สำคัญอยู่ 2
ประการคือ

1. เร่งรัดพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความ
ก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค
2. ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค เคารพ
หลักความยุติธรรม และหลักนิติธรรมในการดำเนินความ
สัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนยึดมั่นในหลักการ
แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

การประชุมสุดยอดของอาเซียน ครั้งที่ 9 ที่บาหลี ประเทศ
อินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2546 ผู้นำ ASEAN พิจารณา
ตกลงร่วมกันที่จะให้ ASEAN เป็นประชาคมที่ประกอบ ด้วย 3
เสาหลัก คือ

เสาหลักที่ 1 การเมืองและความมั่นคง – ASC : ASEAN
political-Security Community

เสาหลักที่ 2 เศรษฐกิจ – AEC : ASEAN Economic
Community

เสาหลักที่ 3 สังคมและวัฒนธรรม – ASCC : ASEAN
Socio - Cultural Community

นอกจากนั้นที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 ที่เซบู
ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 9 – 15 มกราคม 2550 ผู้นำ
ASEAN ได้พิจารณาดังกล่าวร่วมกันที่จะเร่งรัดกระบวนการ
สร้างประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี 2558 (คศ.2015)
ในขณะที่ผู้นำอาเซียนซึ่งเข้าร่วมประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่

ประเทศกัมพูชา เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 มีความเห็นว่าการสร้างประชาคมอาเซียนนั้น น่าจะแล้วเสร็จได้ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558

จากโครงสร้างทั้ง 3 เสาหลักข้างต้น ดูเหมือนว่าเสาหลักที่ 3 คือ **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน** นั้น จะเป็นเสาหลักที่ประกอบด้วยความร่วมมือด้านต่างๆที่หลากหลาย เพราะเสาหลักนี้ ครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านต่างๆในวงกว้าง เช่น เยาวชน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ สวัสดิการสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจกรรมพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด การจัดการภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน และมูลนิธิอาเซียน

สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาตามที่ปรากฏในแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนนั้น ในภาพรวมแล้วมีอยู่ 4 แนวทาง คือ

1. การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ(ภาพในปี 2558)
2. การส่งเสริมทุนอาเซียนและเครือข่ายทางการศึกษา
3. การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน
4. การพัฒนาเยาวชนอาเซียน

ส่วนในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนนั้น ผู้นำและหน่วยงานรับผิดชอบทางการศึกษาของประเทศต่างๆสามารถใช้ดุลยพินิจ ใช้ขีดความรู้ – ความสามารถและทักษะที่ตนมีอยู่ มาเป็นปัจจัยใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศของตนเพื่อร่วมกันสร้างประชาคมอาเซียนให้ได้ดีได้ แต่จะอย่างไรก็ตาม ในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสนองประชาคมอาเซียนนั้น **ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา** ได้กำหนดเป็นแนวทางกว้างๆในการขับเคลื่อนร่วมกันไว้ 9 ประการ คือ

1. สนับสนุนความเข้าใจเรื่องกฎบัตรอาเซียนโดยผ่านหลักสูตรอาเซียน
2. เน้นการเรียน – การสอน หลักการแห่งประชาธิปไตย – สิทธิมนุษยชน
3. สนับสนุนการเคลื่อนย้ายของนักเรียน – นักศึกษา

ให้มากขึ้น

4. สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือในภูมิภาคอาเซียน
5. พัฒนา เนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักอาเซียน
6. สนับสนุนการสอนภาษาประจำชาติอาเซียนเป็นวิชาเลือกในโรงเรียน
7. พยายามจัดให้มีการประชุม – วิจัยทางด้านการศึกษาอาเซียนในภูมิภาค
8. สนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
9. จัดเฉลิมฉลองวันอาเซียน (8 สิงหาคม) ตามความเหมาะสม

การดำเนินงานด้านอาเซียนในภาพรวมนั้น เรามี **สำนักเลขาธิการอาเซียน** เป็นผู้ดูแลและดำเนินการในภาพรวมเรื่องนี้ สำนักเลขาธิการอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับทุกประเทศสมาชิกอาเซียน ตั้งอยู่ที่ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มี **เลขาธิการอาเซียน** เป็นหัวหน้าหน่วยงาน นับตั้งแต่ก่อตั้ง ASEAN ขึ้นเมื่อปี 2510 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สำนักเลขาธิการอาเซียนมีเลขาธิการอาเซียน จำนวน 13 คน เลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบันเป็นชาวเวียดนาม ชื่อ **นายเล เลือง มินห์** เข้ารับรับตำแหน่งเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556 และจะอยู่ในตำแหน่งเป็นเวลา 5 ปี จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 นายเล เลือง มินห์ ก่อนที่จะมาเข้ารับหน้าที่เป็นเลขาธิการอาเซียน เคยดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเวียดนามมาก่อน สำหรับคนไทยที่เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนมาแล้วมีอยู่ 2 ท่าน คือ **นายแผน วรณเมธี** ทำหน้าที่ระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม 2527 – 15 กรกฎาคม 2529 และ **ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ** ทำหน้าที่ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2551 – 31 ธันวาคม 2555

การดำเนินงานในภาพรวมของ ASEAN นั้น นอกจาก ASEAN จะมีสำนักเลขาธิการอาเซียนที่มีเลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าหน่วยงาน ดูแล – รับผิดชอบงานของ ASEAN ตาม

ปกติแล้ว ASEAN ยังมีบุคคล องค์กรและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแล – รับผิดชอบงานของ ASEAN อีกด้วย เช่น

- ◆ มีข้อคิดที่ได้จาก การประชุมสุดยอดของผู้นำอาเซียน ในแต่ละครั้ง แต่ละปี นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของอาเซียนให้รัดหน้าไปตามเป้าประสงค์

- ◆ มีวิสัยทัศน์ แนวทาง และกลยุทธ์ แห่งการเป็นผู้นำที่มีวุฒิภาวะสูง ของ ประธานอาเซียน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้แทนระดับสูงของสมาชิกแต่ละประเทศ หมุนเวียนกันไป ในแต่ละปี นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของอาเซียนในเชิงรุกได้อย่างสมศักดิ์ศรี

- ◆ มีความร่วมมือของกลุ่มประเทศที่ไม่ได้อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยตรง มาช่วยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและร่วมประสานการดำเนินการ เช่น กลุ่มประเทศที่เรารู้จักกันโดยทั่วไปว่า **ASEAN+3** คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี หรือ **ASEAN+6** คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย หรือจากประเทศคู่เจรจาของอาเซียน เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป รัสเซีย แคนาดา เป็นต้น

- ◆ มีการนำแนวทาง ข้อบังคับในเชิงกฎหมาย จากกฎบัตร ASEAN ที่ผู้นำอาเซียน มาจากทุกประเทศสมาชิกได้ร่วมกันจัดทำไว้ ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 (คศ. 2007) มาเป็นข้อบังคับ – แนวทางในการดำเนินงาน โดยกฎบัตร ASEAN ฉบับนี้มีอยู่ทั้งหมด 13 หมวด (Chapter) 55 ข้อ (Article) จัดทำขึ้นเป็น ภาษาอังกฤษ เพียงภาษาเดียวเท่านั้น เพราะ ASEAN ถือว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานและการสื่อสารของ ASEAN

- ◆ มีการนำเป้าประสงค์หลักที่ถูกกำหนดเอาไว้เป็นคำขวัญของ ASEAN มาใช้ประกอบการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำขวัญ ASEAN นี้ คือ

“One Vision, One Identity, One Community”
หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ และหนึ่งประชาคม

เนื้อหาที่เป็นความรู้เกี่ยวกับ ASEAN นั้น มีอยู่มาก เป็นเนื้อหาที่จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เป็นประชาคม ASEAN ที่ทุกคนในภูมิภาคนี้จะต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในเรื่องนี้ตามสมควร ครู

– อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของประเทศไทยทุกคน จะต้องร่วมมือร่วมแรงกันขยายผลเรื่องนี้ในวงกว้าง ให้คนไทยทุกคนได้รู้ – ได้เข้าใจ เกี่ยวกับ ASEAN ให้ได้มากที่สุด ต้องช่วยกันผลักดันจุดเด่น จุดดีของความเป็นไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของคุณธรรม ศีลธรรม ภูมิปัญญา ความสามัคคีปรองดอง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนไทยที่สอดคล้องกับแนวทางในความเป็นประชาคมอาเซียนที่ว่า **We are ASEAN : We are One** มาใช้ให้ได้มากที่สุด

อย่าท้อแท้ที่จะช่วยกันบอกกล่าว ช่วยกันขยายผลในเรื่องนี้ **จิตวิญญาณของครู** คือ การช่วยทำให้คนอื่นได้รู้ ได้เข้าใจ คนที่เรา ซึ่งครู – อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของประเทศไทย จะช่วยกันบอกต่อนั้น ไม่ใช่ใครอื่น เขาคือ **พี่น้องคนไทยของเรา** ด้วยกัน

ผมได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่วังสวนจิตรลดา เมื่อเวลา 15.30 น. ของวันพฤหัสบดีที่ 18 มิถุนายน 2552 ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงรับสั่งให้ผมและคณะที่เข้าเฝ้าพระองค์ท่านในครั้งนั้นว่า ในการสอนคนอื่นนั้น ต้อง **“สอนให้เขาเป็นคน แบบว่า ใครพบ ใครก็อยากรู้จัก”**

ผมจึงขอฝากแนวคิดดังกล่าวนี้ให้กับทุกท่านประกอบการขยายผลเกี่ยวกับเรื่องประชาคมอาเซียนให้ผู้คนทั้งหลายได้ทราบในวงกว้างต่อไป ด้วยนะครับ

*****๕๕ C* ๕๕*****

การหมิ่นประมาท ผิดทั้งอาญาและแพ่ง

วิทยา บุรณศิริ

เมื่อท่านผู้อ่านที่สนใจข่าวสารโดยเฉพาะเรื่องการเมือง มักจะมีข่าวคราวการฟ้องร้องเป็นคดีความ ไม่ว่าจะเป็นการไปแจ้งความที่สถานีตำรวจหรือการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลเพราะได้รับความเสียหายถูกนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามหรือการเผยแพร่ข่าวสารจากสื่อพิมพ์ต่างๆ หรือทีวี วิทยุ เว็บไซต์ อันเนื่องมาจากถูกใส่ความ ทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ผู้ใส่ความ กล่าวร้ายป้ายสีอาจจะมีความผิดทางอาญาและต้องรับผิดทางแพ่ง ซึ่งเรียกกันว่า หมิ่นประมาท

ในคดีอาญามีกฎหมายอาญา มาตรา 326 ได้บัญญัติถึงการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษติดคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งความผิดตามกฎหมายอาญามาตรานี้เป็นพื้นฐานหรือหลักในเรื่องหมิ่นประมาทในทางอาญา แต่โทษจะหนักขึ้นขึ้นถ้าเป็นการหมิ่นประมาทตามมาตรา 328 ได้กระทำการโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนต์

ภาพหรือตัวอักษร ที่ทำให้ปรากฏ ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยทำการปาฐะประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท การหมิ่นประมาทจึงต้องเป็นการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม จึงมีบุคคลมาเกี่ยวข้องทั้งสามฝ่าย คือ 1.) ผู้พูด 2.) ผู้อื่น 3.) บุคคลที่สาม ซึ่งผู้อื่นหรือบุคคลอื่นผู้ถูกใส่ความ ต้องได้รับความเสียหายไม่ว่าจะเสียหายในทางชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ทั้งนั้น ข้อความหรือคำพูดใดจะเป็นการหมิ่นประมาทหรือไม่จึงต้องดูเป็นกรณีๆ ไป บางครั้งเป็นคำหยาบ เช่น ไอ้ห่า..ไอ้สัตว์ คำไม่สุภาพ อาจจะไม่มีความผิด แต่บางคำเป็นคำสุภาพกลับเป็นความผิด เช่น พูดกับบุคคลที่สามว่า นายก. ซึ่งเป็นกรรมการมัลลียัด นำเงินของมัลลียัดไปใช้ส่วนตัว ทำให้คนอื่นนั้นถูกกล่าวหาไปทางไม่ดี เช่น ยกย่องเงินของมัลลียัดรับเงินคอร์รับชั่น เป็นชู้กับชาวบ้าน ทำชู้กับคนนั้นคนนี้ ที่ทำให้ลดความน่าเชื่อถือ ลดคุณค่าของคนอื่น

ไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 ยิ่งถ้าเขียนข้อความหรือใส่ภาพติดต่อ
 ทำให้ผู้อื่นเสียหาย โทษจำคุก 3 ปีปรับ
 ไม่เกิน 60,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
 ความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทนั้น
 แม้กระทำได้ผู้ตาย แต่กฎหมายก็ถือว่าเป็น
 เป็นการหมิ่นประมาทต่อ บิดามารดา
 บุตรหรือภรรยาของผู้ตายด้วย ผู้อื่น
 หรือผู้ถูกใส่ความไม่ว่าจะถูกใส่ความใน
 ขณะยังมีชีวิตอยู่หรือไม่เมื่อได้รับความ
 เสียหาย และการกระทำของผู้กระทำ
 ความผิดครบองค์ประกอบเรื่องนี้แล้ว
 ย่อมมีความผิดได้ทั้งนี้ผู้เสียหาย

อย่างไรก็ตามความผิดฐานหมิ่นประมาทมีเหตุยกเว้น
 ความผิดถ้าผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

1. เพื่อความชอบธรรมตนเองหรือป้องกันส่วนได้เสีย
 เกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
2. ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
3. ดิชม ด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็น
 วิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ
4. ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนิน
 การอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม

ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ใน 4 กรณีนี้จะไม่ถือเป็นความผิดเลย
 แต่ถ้าผู้ใส่ความถูกฟ้องหาว่ากระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท
 สามารถแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฟ้องต่อศาลภายใน 3
 เดือนนับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด มิ
 ฉะนั้นขาดอายุความ

คดีความผิดฐานนี้สามารถตกลงหรือให้อภัยกัน และอาจ
 มีเงื่อนไขใดๆหรือถอนแจ้งความ ถอน
 ฟ้องก็ได้ เพราะกฎหมายบัญญัติให้
 ความผิดฐานนี้เป็นความผิดยอมความ
 กันได้ และทำให้สิทธิการนำคดีมาฟ้อง
 ย่อมระงับไป

แต่ถ้าหมิ่นประมาทผ่านเว็บไซต์
 ระบบอินเทอร์เน็ต จะมีความผิดตาม
 พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ด้วยคือ
 ถ้าส่งต่อข้อความหรือรูปภาพ ที่หมิ่น
 ประมาทผู้อื่นมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับ

สามารถฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งให้ชดเชยค่าสินไหม
 ทดแทนฐานละเมิดได้อีกด้วย จึงต้องคิดให้ดีกว่าที่จะกล่าวหา
 ใครต่อบุคคลที่สามหรือผ่านสื่อต่างๆ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ต่อ
 สาธารณะ สังคม เวลาจะพูดจาในท่าใดหรือจะขีดเขียน
 ข้อความใด อย่ามัวแต่คิดเรื่องสะใจหรือเอามั่นเข้าว่าเพื่อ
 รับคำชม ควรตระหนักและคำนึงถึงความเสียหายของคนอื่นด้วย
 และยังเป็นเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์ความจริงไม่เป็น
 ประโยชน์ต่อสังคม ถ้าผู้เสียหายไม่ยอมความขึ้นมา มีสิทธิ์ผิด
 ติดคุกได้ ทั้งยังผิดตามหลักศาสนาอิสลามเพราะไปนินทาและ
 ละเมิดด้วยนะครับ และท่านผู้อ่านคงจะสงสัยความผิดฐานดู
 หมิ่นซึ่งหน้าว่าจะเป็นความผิดเดียวกันกับหมิ่นประมาทหรือ
 ไม่อย่างไร หรือมีความแตกต่างกันกรณีใดบ้าง รวมทั้งความ
 ผิดหมิ่นประมาททางแพ่งจะเป็นเช่นไร (ติดตามอ่านฉบับต่อไป)

***** ❦ * ❦ *****

